

AANMELDINGSNOTITIE UITBREIDING EVENEMENTENTERREIN HARDENBERG

GEMEENTE HARDENBERG
DEFINITIEF RAPPORT

20 mei 2009
B01052/CE9/003/100029

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding en procedurele aspecten	9
1.1 Aanleiding	9
1.2 M.E.R.-beoordelingsplicht	9
1.3 Doel van de Aanmeldingsnotitie	10
1.4 Betrokken partijen	10
1.5 Procedurele aanmeldingsnotitie	10
1.6 Leeswijzer	11
2 Uitbreiding evenemententerrein Hardenberg	13
2.1 Plan- en studiegebied	13
2.2 Voorgenomen activiteit	14
2.3 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	14
2.3.1 Natuur	14
2.3.2 Bodem	19
2.3.3 Water	19
2.3.4 Verkeer	20
2.3.5 Geluid	20
2.3.6 Lucht	21
2.3.7 Archeologie	22
2.3.8 Externe veiligheid	24
2.4 Overige relevante ontwikkelingen in omgeving	25
3 Effecten op milieu	27
3.1 Natuur	27
3.1.1 De invloed op gebieden	27
3.1.2 De invloed op soorten	28
3.1.3 Mitigerende maatregelen	30
3.2 Bodem	31
3.3 Water	31
3.4 Verkeer	32
3.5 Geluid	36
3.6 Lucht	37
3.7 Archeologie	38
3.8 Externe veiligheid	39
4 Conclusies en advies	41
Bijlage 1 Literatuurlijst	45
Bijlage 2 Plankaart	47

Samenvatting

Voor u ligt de aanmeldingsnotitie voor de uitbreiding van het evenemententerrein Hardenberg. Op basis van de informatie in deze aanmeldingsnotitie neemt bevoegd gezag, in deze de gemeenteraad van de gemeente Hardenberg, het besluit of het initiatief m.e.r.-plichtig is. Op basis van drie criteria dient dit vastgesteld te worden. Het betreft:

- De kenmerken van de activiteit.
- De plaats waar de activiteit wordt verricht.
- De kenmerken van de gevolgen van de activiteit.

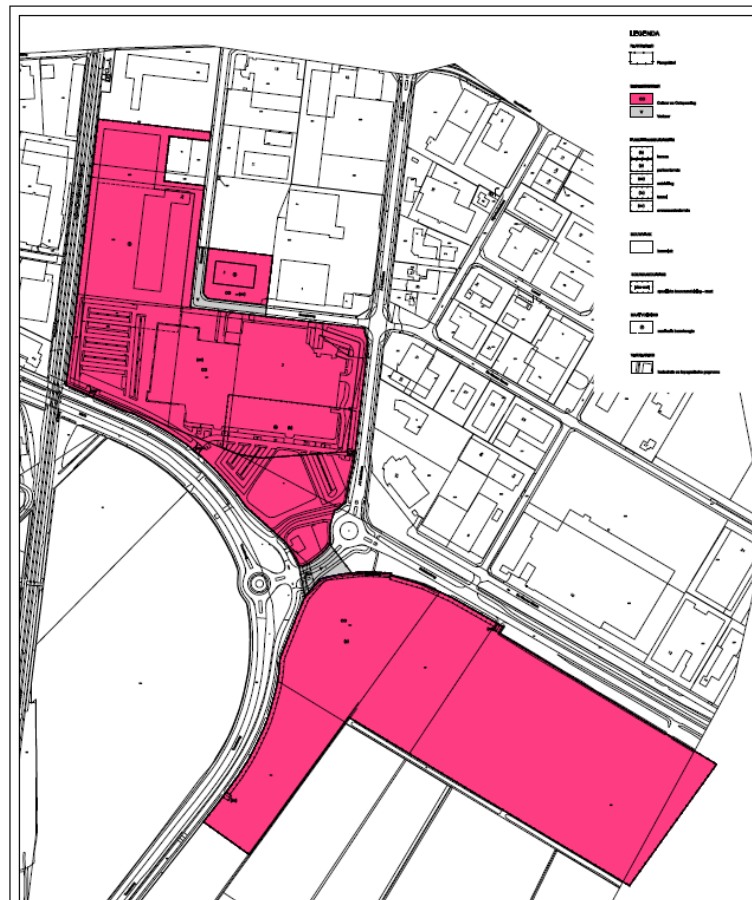
Per criterium is de situatie voor deze activiteit hieronder kort toegelicht waarna een advies is gegeven over de meerwaarde van het doorlopen van de m.e.r.-procedure voor dit initiatief.

De kenmerken van de activiteit (o.a. omvang en cumulatie)

De realisatie van de uitbreiding van het evenemententerrein Hardenberg betreft de realisatie van een nieuwe evenementenhal, een hotel en nieuwe parkeerplaatsen. Daarmee heeft de activiteit nauwelijks bijzondere kenmerken. Er is geen sprake van negatieve milieugevolgen door cumulatie van effecten in verband met andere ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied.

Afbeelding 1.1

Plankaart (zie bijlage 2 voor een grotere weergave)

De plaats waar de activiteit wordt verricht (o.a. locatiekeuze in relatie met kwetsbaarheid omgeving)

De omgeving van het plangebied bestaat uit industriegebied. Op een afstand van ongeveer 100 meter liggen gebieden die zijn aangewezen onder de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Het plangebied is niet aangewezen als kwetsbaar water of grondwaterbeschermingsgebied.

De kenmerken van de gevolgen van de activiteit (o.a. bereik, waarschijnlijkheid en omkeerbaarheid)

De realisatie van de uitbreiding gaat samen met effecten voor de omgeving. De belangrijkste gevolgen zijn hier kort toegelicht en betreffen de invloed op natuur, verkeer, lucht en geluid. Indien voor de overige aspecten voldaan wordt aan de wetgeving, is geen sprake van belangrijke nadelige milieugevolgen.

Invloed op EHS (Natuur)

Op een afstand van ongeveer 100 meter liggen gebieden die zijn aangewezen onder de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Indien er geen nieuwe uitstralende verlichting wordt aangebracht zijn de versturende invloeden hierop slechts van tijdelijke aard (aanwezigheid van mensen en machines en invloeden van geluid en licht). Na afloop van de werkzaamheden zal de situatie zich weer herstellen. De activiteiten rondom de evenementenhal hebben dan geen effect op de natuurwaarden van de EHS.

Invloed op flora en fauna

In het plangebied komen beschermde soorten van de Flora- en faunawet voor die schade kunnen ondervinden door de realisatie van het plan. Schade kan waarschijnlijk grotendeels voorkomen worden door de maatregelen volgens het ecologisch protocol (zie paragraaf 3.1.3) uit te voeren. Mogelijk is niet alle schade te vermijden; overtreding van verbodsbepalingen kan voorkomen. Er dient nader onderzoek gedaan te worden naar het voorkomen van steenmarter, vlermuizen, en huiszwaluw in en rondom de gebouwen en de mogelijke aanwezigheid van rugstreeppad op het braakliggende terrein. Uit dit onderzoek wordt duidelijk of het aanvragen van een ontheffing wel of niet noodzakelijk is.

Verkeer

Tijdens piekmomenten ontstaat af en toe congestie in de huidige situatie. Door de uitbreiding van de evenementenhal zal dit vaker gaan voorkomen. Relatief kleinschalige maatregelen kunnen deze congestie echter terugdringen. Deze maatregelen kunnen de capaciteit vergroten, de doorstroming verbeteren en/of zoekgedrag voorkomen.

Op korte termijn gaat de gemeente Hardenberg onderzoek doen naar de totale ontsluitingsstructuur van de gemeente. Indien dit onderzoek er aanleiding toe geeft zal het leiden tot voorstellen voor een verdere verbetering van de totale ontsluitingsstructuur van Hardenberg. De ontsluitingssituatie van de evenementenhal zal hier dan ook van profiteren.

Geluidbelasting

De geluidsemisatie van de uitbreiding in de dagperiode is vergelijkbaar met de gebudgetteerde geluidsruimte in het zonebeheersmodel. In de avond- en nachtperiode is de geluidsemisatie van de uitbreiding hoger, respectievelijk 6 en 1,5 dB(A), dan de gebudgetteerde geluidsruimte in het zonebeheersmodel. De geluidsemisatie ten gevolge van het verkeer is het meest maatgevend. Door relatieve lage bronhoogte van het verkeer (0,75 tot 1,5 m) en de schermwerking van de bestaande bebouwing rondom de uitbreiding is de

verwachting dat de voorgenomen activiteiten inpasbaar zijn op immissieniveau (op de geluidzone en woningen).

Luchtkwaliteit

De bijdrage van de uitbreiding aan de jaargemiddelde concentratie PM10 en NO₂ bedraagt respectievelijk 0,8 en 3,4 µg/m³. Gelet op de bijdrage van de uitbreiding en de heersende achtergrondconcentraties in het plangebied zullen de grenswaarden van PM10 en NO₂ naar verwachting niet bereikt worden. Omdat de bijdrage van de uitbreiding in betekenende mate is, wordt geadviseerd de concentraties PM10 en NO₂ te berekenen conform de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.

Advies

Gezien de ligging van het plangebied in stedelijk gebied, de te verwachten effecten en de afwezigheid van negatieve milieugevolgen door cumulatie van effecten in verband met andere ontwikkelingen in de omgeving heeft het uitvoeren van een m.e.r.-procedure geen meerwaarde. Hoewel voor verschillende aspecten nog nader onderzoek nodig is, kunnen belangrijke nadelige milieueffecten uitgesloten worden door te voldoen aan de wettelijke vereisten. De aanwezige informatie over de effecten is voldoende om een afweging en een gemotiveerde keuze over de uitbreiding van evenemententerrein Hardenberg te kunnen maken.

HOOFDSTUK 1

Inleiding en procedurele aspecten

1.1 AANLEIDING

Evenementenhal BV heeft plannen om de bestaande evenementenhal in Hardenberg uit te breiden. Het gaat om een uitbreiding met een hotel aan de zuidzijde van de huidige evenementenhal en een uitbreiding met een extra hal aan de noordzijde, op het voormalige transportbedrijf Veurink.

1.2 M.E.R.-BEOORDELINGSPLICHT

Afhankelijk van het aantal te verwachten bezoekers geldt voor het besluit over het bestemmingsplan een m.e.r.-(beoordelings)plicht. Daarom zijn voor deze uitbreiding kort de technische bezoekerscapaciteit en de verwachte bezoekersaantallen per jaar op basis van exploitatiebegroting nagegaan. Deze zijn hieronder op een rij gezet. De uitbreiding van het complex met hal 7 (nu in afronding) is hierin meegenomen. Het bestaande complex (inclusief hal 7) leidt tot een bezoekersaantal van ongeveer 300.000 per jaar.

Tabel 1.1
Bezoekersaantallen per jaar

	Technische capaciteit	Reëel mogelijk	Verwacht
Hotel	131.520 per jaar (200 kamers, 20% 1 en 80% 2-persoonskamers, 365 nachten)	Ca. 75.000	Bezoekers van het hotel zijn veelal bezoekers / exposanten van evenementen en zijn daarmee geen extra bezoekers.
Hal 8	9.390 per dag, 90 dagen per jaar 845.100 per jaar	Ca. 3.000 per dag, 90 dagen per jaar 270.000 per jaar	Ca. 50.000 voor de nieuwe hal / ca. 10.000 voor het hotel
Totaal bezoekers uitbreiding¹⁾	976.620	345.000	60.000

¹⁾ de bezoekers van het hotel zijn veelal ook bezoekers van de rest van het complex, waardoor een (gedeeltelijke) dubbeltelling ontstaat.

De uitbreiding van het evenemententerrein en het hotel hebben weliswaar de technische capaciteit om meer dan 500.000 bezoekers per jaar te ontvangen, maar zullen vanuit de reële mogelijkheden zeker niet meer dan 345.000 bezoekers per jaar trekken. Zelfs dit aantal is positief ingeschat, gekeken naar het huidige bezoekersaantal van 300.000 per jaar. De m.e.r.-plicht geldt formeel bij een technische bezoekerscapaciteit van 500.000 bezoekers per jaar voor de uitbreiding. Jurisprudentie geeft de ruimte om met een duidelijke onderbouwing

van de reëel te verwachten bezoekersaantallen die als basis te nemen. Aangezien het reëel te verwachten bezoekersaantal van de uitbreiding op 345.000 ligt en deze dus onder de 500.000 blijft, maar wel de 250.000 overstijgt is het besluit m.e.r.-beoordelingsplichtig (Besluit milieueffectrapportage 994, bijlage D, categorie 10.1).

1.3

DOEL VAN DE AANMELDINGSNOTITIE

Het doel van deze aanmeldingsnotitie is om inzichtelijk te maken of de uitbreiding van het bestaande evenemententerrein Hardenberg met een evenementenhal en hotel belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. Het bevoegd gezag, in dit geval de gemeenteraad van de gemeente Hardenberg, moet namelijk op grond van art. 7.8b Wm beslissen of voor de m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit (de uitbreiding van evenemententerrein Hardenberg) een MER gemaakt moet worden, vanwege 'de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kan hebben'.

Bij de beslissing houdt het bevoegd gezag rekening met de in bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling aangegeven omstandigheden (art. 7.8b, lid 4 Wm). Deze zijn:

- De kenmerken van de activiteit (o.a. omvang en cumulatie).
- De plaats waar de activiteit wordt verricht (o.a. locatiekeuze in relatie met kwetsbaarheid omgeving).
- De kenmerken van de gevolgen van de activiteit (o.a. bereik, waarschijnlijkheid en omkeerbaarheid).

1.4

BETROKKEN PARTIJEN

Initiatiefnemer

Initiatiefnemer van de voorgenomen activiteit is evenementenhal Hardenberg.

Naam: Evenementenhal Hardenberg
 Adres: Energieweg 2
 Postcode en plaats: 7772 TV Hardenberg
 Postadres: Energieweg 2
 Postcode en plaats: 7772 TV Hardenberg
 Telefoon: 06 2157 1506
 Fax: 0523 289878
 Contactpersoon: H.H.M. van der Most

Bevoegd gezag

De gemeenteraad van de gemeente Hardenberg is het bevoegd gezag om het m.e.r.-beoordelingsbesluit te nemen.

1.5

PROCEDURELE AANMELDINGSNOTITIE

Op grond van art. 7.8b, lid 1 Wm beslist het bevoegd gezag binnen zes weken na ontvangst van deze aanmeldingsnotitie of er wel of niet een MER moet worden opgesteld. Deze beslissing wordt onverwijld medegedeeld aan de initiatiefnemer. Het beoordelingsbesluit wordt vervolgens binnen twee weken bekend gemaakt (Staatscourant, dag-, nieuws- of huis aan huisbladen) en ter inzage gelegd. Tegen dit besluit staat in beginsel geen bezwaar- en beroepsprocedure open (art. 6:3 Algemene wet bestuursrecht), tenzij deze beslissing de belanghebbende, los van het voor te bereiden besluit, rechtstreeks in zijn belang treft.

1.6**LEESWIJZER**

In deze aanmeldingsnotitie wordt in hoofdstuk 2 een beschrijving gegeven van de voorgenomen activiteit en wordt per milieuaspect ingegaan op de huidige en autonome situatie in het gebied. Ook wordt informatie gegeven over andere relevante ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de mogelijke milieueffecten. Tot slot worden in hoofdstuk 4 conclusies en aanbevelingen gegeven wat betreft belangrijke nadelige milieugevolgen, op basis waarvan het bevoegd gezag besluit of er wel of niet een m.e.r.-procedure doorlopen moet worden.

HOOFDSTUK 2

Uitbreiding evenemententerrein Hardenberg

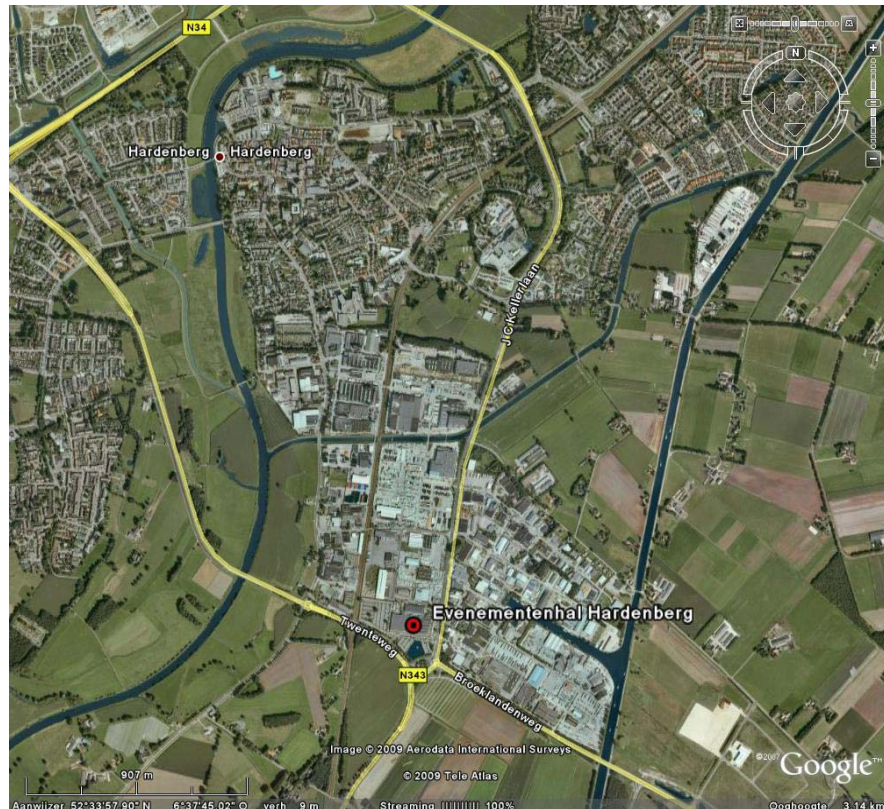
2.1 PLAN- EN STUDIEGEBIED

Er wordt onderscheid gemaakt tussen het plangebied en het studiegebied. Het plangebied is het gebied waar ingrepen daadwerkelijk worden uitgevoerd, dit is weergegeven in afbeelding 2.2. Het studiegebied is een groter gebied en omvat het hele gebied waar effecten van de ingrepen kunnen plaatsvinden.

De omgeving van het plangebied bestaat uit industriegebied. Aan de westzijde van de evenementenhal (Energieweg 2) bevindt zich de spoorlijn Zwolle - Emmen. Ten oosten, noorden en ten westen (van het spoor) bevinden zich verschillende bedrijven waaronder voormalig transportbedrijf Veurink. Aan de zuidzijde van de evenementenhal ligt de Twenteweg met ten zuiden daarvan agrarisch gebied. Onderstaande afbeelding geeft een regionaal overzicht met de ligging van de evenementenhal.

Afbeelding 2.1

Regionaal overzicht ligging
evenementenhal
(bron: Google Earth)

Opmerking: in nevenstaande afbeelding
moet voor Broeklandenweg
Duitslandweg worden gelezen

2.2 **VOORGENOMEN ACTIVITEIT**

In het nieuwe bestemmingsplan wordt na de uitbreiding van de evenementenhal in Hardenberg uitgegaan van een evenementenhal van 40.000 m² BVO. Ten opzichte van de huidige situatie is dit een toename van 13.000 m² BVO. Van deze 13.000 m² BVO wordt 5.000 m² BVO gereserveerd voor toekomstige uitbreidingen. Momenteel zijn er ongeveer 4500 parkeerplaatsen, waarvan 1500 semipermanent. In de toekomstige situatie zullen er ongeveer 700 parkeerplaatsen bij komen rondom de nieuwe hal. In bijlage 2 is de plankaart opgenomen.

De belangrijkste ingrepen die zullen plaatsvinden om de uitbreiding te realiseren zijn:

- Sloop van gebouwen.
- Grond- en graafwerkzaamheden.
- Kappen/verwijderen van bomen en beplanting.
- Bouwen van nieuwe gebouwen.

Hemelwater en vuilwater

Vuil water wordt van schoon water gescheiden. Vuilwater van binnen het gebouw (DWA) wordt afgevoerd naar de riolering van Hardenberg. Het hemelwater wordt separaat opgevangen. Daarbij kan het dakwater aangemerkt worden als schoon, het terreinwater is daarentegen licht vervuild.

Hergebruik van hemelwater is gezien de benodigde investering niet haalbaar. Infiltratie van hemelwater in de bodem lijkt vooralsnog vanuit grondwaterstanden bezien niet mogelijk. Daarbij dient voor het terreinwater rekening gehouden te worden met een zuiverende voorziening als een bodempassage of een olieafscheider.

De toekomstige inrichting van het gebied bestaat enkel uit verharding van parkeerterrein en dakoppervlak. Het verharde oppervlak dient gecompenseerd te worden conform de voorwaarden van het waterschap. Hieraan is nog geen concrete invulling gegeven.

2.3 **HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING**

Deze paragraaf beschrijft per aspect de huidige situatie en autonome ontwikkeling van het plangebied en de directe omgeving en vormt daarmee de referentiesituatie voor het in kaart brengen van de milieugevolgen in hoofdstuk 3.

2.3.1 **NATUUR**

Om voor het aspect natuur de huidige situatie en de mogelijke effecten in beeld te brengen is een quickscan opgesteld (rapport 'Quickscan flora- en faunawet en onderzoek gebiedenbescherming evenementenhal Hardenberg' van 23 april 2009). De basis voor de quickscan wordt gevormd door beschikbare gegevens van het Natuurloket, beschikbare literatuur en een veldonderzoek dat heeft plaatsgevonden op 21 april 2009 in de vorm van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Een habitatgeschiktheidsbeoordeling is een veldonderzoek waarbij op grond van fysieke kenmerken van het terrein een indicatie verkregen wordt van het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten.

Gebieden

De locatie voor de ontwikkelingen van het evenemententerrein ligt op meer dan 5 km afstand van het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Regge. Gezien deze afstand is

toetsing aan de Natuurbeschermingswet niet noodzakelijk. Wel liggen op een afstand van ongeveer 100 meter gebieden die zijn aangewezen onder de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS), te weten de gebieden 'Overijsselse Vecht' en 'Lange Kampen'. Er vindt daarom toetsing plaats aan het beschermingskader van de Ecologische Hoofdstructuur, welke in hoofdstuk 3 wordt beschreven. In onderstaande afbeelding is de ligging van de planlocatie ten opzichte van de EHS weergegeven.

Afbeelding 2.2

De ligging van planlocatie (witte cirkel) ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur (groen gebied)
(Bron: website LNV)

Opmerking: in nevenstaande afbeelding moet voor Broeklandenweg Duitslandweg worden gelezen

De Ecologische Hoofdstructuur nabij het plangebied is gelegen rondom de meanderende Overijsselse Vecht (bestaande en nieuwe natuur). Aan de overzijde van de rivier ligt Rheezermaten, een trilveengebied met zeggesoorten. Op de bloemrijke graslanden komen orchideeën voor. Het gebied is in trek bij amfibieën (kamsalamander, knoflookpad) en bij veel vogelsoorten (roofvogels en weidevogels op de hoger gelegen delen). In de Vecht verblijven verschillende bijzondere vissen (30 soorten) en libellen. Van de 65 dagvlinders van Nederland, is ongeveer de helft in het Vechtgebied aangetroffen.

Aan de oeverzijde van de planlocatie ligt natuureservaat de Lange Kampen. Het gebied is 21 ha groot en bevat verschillende landschapselementen zoals een oude rivierarm, stroomdalgrasland, dotterbloemgrasland, houtwallen en een akker. Hier komen plantensoorten voor als waterpeper, wilde tijm, steenanjer en dieren als ree, das, vos, haas en konijn. Ook wordt het gebied gebruikt als rustgebied door watervogels (in de winter eendensoorten, als broedvogel bijvoorbeeld meerkoet en zomertaling).

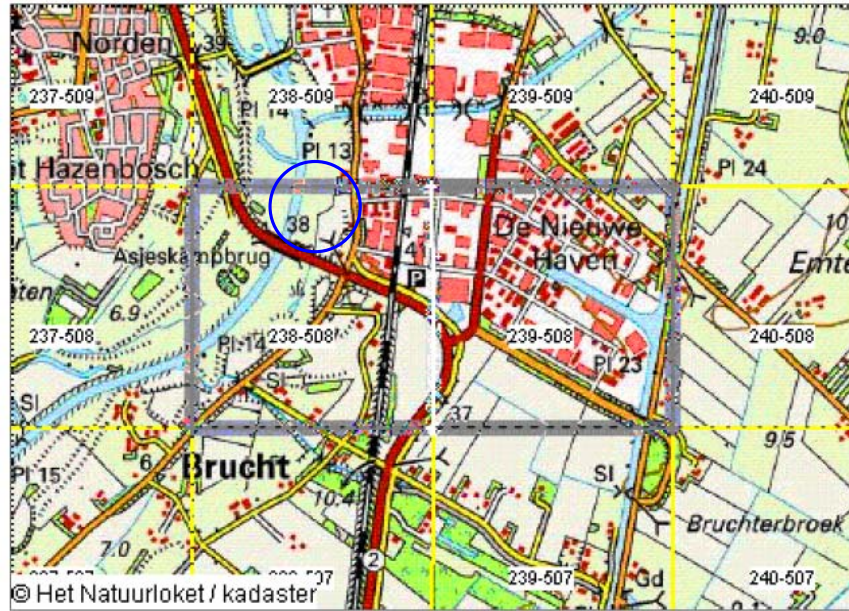
Soorten

Het plangebied ligt in de kilometerhokken 238-508 en 239-508, zoals aangegeven in onderstaande afbeelding.

Afbeelding 2.4

Globale ligging plangebied

Bron: Natuurloket

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Voor de kilometerhokken waarin het plangebied ligt zijn bij het Natuurloket geen gegevens van beschermde vaatplanten bekend (goed tot matig onderzocht). Het gebied is grotendeels verhard met beton en tegels, dat door goed onderhoud geen ruimte biedt voor beschermde vaatplanten. De perkjes, groenstroken en de vijverpartij zijn ingeplant en worden dusdanig onderhouden dat het voorkomen van beschermde vaatplanten zeer onwaarschijnlijk wordt geacht. Het braakliggende terreintje is verruigd, hier vindt geen onderhoud plaats. Hier zouden mogelijk wel beschermde soorten van de Flora- en faunawet kunnen voorkomen, zoals akkerklokje en grasklokje (tabel 1). De greppels, slootjes net buiten het plangebied zijn ook in enige mate verruigd, hier werden tijdens het veldbezoek geen beschermde soorten aangetroffen en worden gezien de plantensamenstelling ook niet verwacht. Als de greppel wat meer water zou krijgen, heeft de greppel wel potentie. Er zijn geen geschikte groeiplaatsen voor bijzondere varen aanwezig.

Fauna**Broedvogels**

Bij het Natuurloket zijn twee broedvogelsoorten bekend voor de kilometerhokken waar het plangebied in ligt (waarvan één van de Rode Lijst). Tijdens het veldbezoek zijn waargenomen: kauw, houtduif, merel, huismus, wilde eend en meerkoet. In de verschillende groenstroken en hagen zullen algemene broedvogels van stedelijk gebied broeden.

In de halfopen loods zijn verschillende nesten waargenomen, vermoedelijk van kauwtjes en duiven (beiden ook aangetroffen in en om alle gebouwen, in paartjes met nestgedrag vertonend). De open loods en misschien ook het tankstationgedeelte van het noordelijke terrein, zouden ook geschikt kunnen zijn voor zwaluwen. Omdat het veldbezoek redelijk vroeg in het zwaluwenseizoen plaatsvond, kan dit niet met zekerheid worden uitgesloten. De gebouwen zijn niet geschikt voor gierzwaluwen, maar wel mogelijk voor huiszwaluwen. Deze nesten zijn jaarrond beschermd. Er werden geen resten van zwaluwnesten aangetroffen, maar niet alle gebouwen konden worden geïnspecteerd.

De aangelegde vijverplas voor de evenementenhal is nog erg kaal en de oeverbegroeiing niet erg dekkend. Hier zijn wilde eend en meerkoet aangetroffen. Mogelijk nestelt meerkoet in de rietkragen.

De verschillende eiken in het plangebied bevatten kleine openingen, maar niet zodanig dat er holtebroedende vogels worden verwacht. Alleen de oudere eik op de hoek bij de evenementenhal bij het spoor kan mogelijk geschikt zijn.

Zoogdieren

Bij het Natuurloket zijn een aantal zoogdieren bekend in de kilometerhokken (tabel 1 Flora- en faunawet); egel, mol en muizen zoals de huisspitsmuis. Deze algemene soorten worden in de groenstroken verwacht. Het plangebied is niet geschikt voor bijzondere muizensoorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren waargenomen, wel werd een molshoop gezien. Het plangebied is slechts beperkt geschikt voor kleine zoogdieren, gezien de grootschalige verharding.

In de omgeving van Hardenberg zijn waarnemingen bekend van dassen. Het plangebied zelf is geen geschikt foerageer- en leefgebied voor deze soort. De spoorlijn langs het terrein bevat beperkt geschikt talud waarin dassen burchten kunnen graven. De soort wordt hier niet verwacht. Aan de overzijde van de Twenteweg is akkerland aanwezig, hier zou deze soort mogelijk wel kunnen foerageren.

In het stedelijk gebied van Hardenberg is het voorkomen van steenmarter bekend. Deze soort heeft vaak gebouwen als verblijfplaatsen. De gebouwen zijn goed onderhouden en bevatten geen openingen waarin steenmarters zouden kunnen kruipen. De bestaande loodsen zijn meestal goed dicht. Indien de loodsen rommelige hoekjes bevatten die zelden beroerd worden, zou dit geschikt kunnen zijn voor steenmarter. De loodsen konden tijdens het veldbezoek hierop niet worden geïnspecteerd. Ook is in de omgeving van Hardenberg het voorkomen van boommarter bekend. Deze soort is vaak te vinden in bos en op de overgangen naar bos (daar ook soms in gebouwen verblijvend). Dit biotoop ontbreekt in het plangebied, deze soort wordt daarom niet verwacht.

Vleermuizen

In Hardenberg en omgeving is het voorkomen van gewone dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger bekend. Vleermuizen hebben hun verblijfplaatsen in gebouwen en bomen. De loodsen van metalen platen zijn ongeschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. In de stenen bijgebouwtjes zitten af en toe stootvoegen, waar gewone dwergvleermuis bijvoorbeeld in kan kruipen. De eiken die verspreid over het plangebied staan zijn nog redelijk jong, maar hebben wel kleine openingen. De groenstroken van het plangebied zijn te mager om te dienen als vliegrouete. Boven de vijver kunnen vleermuizen wel jagen. De spoorlijn kan gebruikt worden als vliegrouete, evenals de Twenteweg, waar eiken in laanopstelling staan.

Reptielen en amfibieën

Bij het Natuurloket zijn geen gegevens bekend over het voorkomen van reptielen in de kilometerhokken. In de omgeving van Hardenberg is het voorkomen van adder en levendbarende hagedis en zandhagedis bekend. Reptielen komen vaak voor in spoorbermen. Gezien de ligging in stedelijk gebied worden reptielen hier niet verwacht. De

afstand tot bekende leefgebieden is dusdanig groot, dat voorkomen hier niet aannemelijk lijkt.

Het voorkomen van amfibieën is niet tot slecht onderzocht. Voor de kilometerhokken is een soort van tabel 1 van de Flora- en faunawet bekend. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Het plangebied is beperkt geschikt voor amfibieën. In en rondom de vijverpartij kunnen algemene soorten als gewone pad, kleine watersalamander en bruine kikker worden verwacht. Deze kunnen de groenstroken gebruiken als overwinteringsplaats. In de omgeving van Hardenberg is het voorkomen van de zwaardere beschermde soorten kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en heikikker bekend. Voor deze soorten ontbreekt geschikt biotoop in het plangebied, deze soorten worden niet verwacht. Rugstreeppad is ook bekend in de omgeving van Hardenberg. Deze soort houdt van zandige terreinen. Het verruigde stuk tussen de evenementenhal en het transportbedrijf zou geschikt kunnen zijn voor deze pioniersoort. De locaties ligt wel geïsoleerd tussen het spoor en het bedrijventerrein en de pad zou langs wegen en het spoor de relatief kleine locatie moeten bereiken. Het braakliggende terrein kon tijdens het veldbezoek niet worden geïnspecteerd. Er werden van een afstand geen plassen waargenomen. Het dichtstbijzijnde water ligt op ongeveer honderd meter. Onbekend is hoelang het terrein al braak ligt. De soort kan niet helemaal uitgesloten worden in verband met de geschiktheid als overwinteringsgebied).

Vissen

Bij het Natuurloket zijn voor het kilometerhok 3 soorten van tabel 2/3 van de Flora- en faunawet bekend; Berrmpje, kleine modderkruiper en rivierdonderpad (waaronder twee habitatrichtlijnsoorten). Gezien het ontbreken van geschikte watergangen in het plangebied, zijn deze waarnemingen waarschijnlijk rond de Overijsselse Vecht of de Bruchterbeek gedaan, verder west- en zuidwaarts in het kilometerhok. Er zijn geen watergangen in het plangebied die met deze watergangen in verbinding staan.

In het plangebied is een vijverpartij aanwezig. Deze staat niet in verbinding met andere watergangen. Gezien het aangelegde karakter en de geïsoleerde ligging worden hier geen beschermde vissoorten verwacht. De greppel aan de zuidkant langs de Twentseweg staat niet permanent onder water en is daarmee niet geschikt voor vissen.

Insecten en ongewervelden

Voor de kilometerhokken zijn bij het Natuurloket twee libellen van de Rode Lijst bekend. Deze worden buiten het plangebied verwacht, gezien het ontbreken van geschikt water (vermoedelijk bij Vecht/Bruchterbeek). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde insecten waargenomen. Het plangebied is door de verharding grotendeels ongeschikt voor beschermde insecten. De bermen van de greppel ten zuiden en de bermen van de spoorlijn zijn beperkt geschikt voor dagvlinders. Hier worden geen beschermde soorten verwacht. Gezien het ontbreken van geschikte waterpartijen en ander geschikt biotoop worden geen libellen of overige soorten verwacht.

2.3.2

BODEM

Het rapport 'Historisch onderzoek uitbreiding evenementenhal Energieweg 2 te Hardenberg' van 24 april 2009 vormt de input voor deze paragraaf en paragraaf 3.2.

De bodem is op de Bodemkaart van Nederland niet gekarteerd (kaartblad 22 West). Ten zuiden van het bedrijventerrein, en op gelijke afstand van de Vecht, is de bodem gekarteerd als een Hoge zwarte enkeerdgrond of een Veldpodzol. Beide zijn zandgronden van leemarm en zwak lemig fijn zand. Deze bodemopbouw wordt bevestigd door ter plaatse uitgevoerde bodemonderzoeken. Gegevens van het Dinoloket (TNO) bevestigen de zandige bodem. Daarnaast geven deze boringen aan dat het zandpakket zich uitstrekt tot circa 12 à 13 m -mv., waaronder zich een kleipakket bevindt.

De Hoge zwarte enkeerdgronden zijn droger (grondwatertrap VII) dan de Veldpodzolgronden (grondwatertrap V en VI), waardoor deze langer in gebruik zijn als landbouwgrond en zich een dikkere humeuze bovengrond heeft kunnen vormen.

Ter plaatse van het plangebied (strook langs de zuidgevel van de Evenementenhal) zijn geen ernstige gevallen van bodemverontreiniging bekend/aangetoond. Derhalve wordt het terrein aangemerkt als "onverdacht" ten aanzien van het voorkomen van bodemverontreiniging. Ter plaatse van de Energieweg 2a zijn geen bodemonderzoeken bekend bij de gemeente dan wel provincie. Gezien er in het Hinderwetearchief geen informatie bekend is met betrekking tot bodembedreigende activiteiten (ondergrondse tanks et cetera) wordt het terrein vooralsnog aangemerkt als "onverdacht" ten aanzien van het voorkomen van bodemverontreiniging.

In de omgeving van het plangebied komen meerdere gevallen van ernstige bodemverontreiniging voor. Gezien de afstand tot het plangebied en de zuidwestelijke grondwaterstroming zullen deze verontreiniging geen invloed hebben op het plangebied van de Evenementenhal.

2.3.3

WATER

Zoals omschreven staat in de notitie 'Wateraspecten uitbreiding evenemententerrein Hardenberg op locatie Veurink' van 6 mei 2009 blijkt uit gegevens van waterschap Velt en Vecht dat de GHG (Gemiddelde Hoogste Grondwaterstand) zicht tussen 1,6 en 1,8 m -mv. bevindt, de GLG (Gemiddelde Laagste Grondwaterstand) tussen 2,4 en 2,6 m -mv. Uit het Dinoloket van TNO blijkt dat de grondwaterstanden op de locatie in natte perioden kunnen stijgen tot 8,5 m+NAP (0,2 m -mv). Deze peilbuis staat op de locatie Veurink, in de noordwesthoek van het terrein. In de droge zomerperiode zakt de grondwaterstand tot circa 7,5 m+NAP (1,2 m -mv).

In het gebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Op 500 m ten noorden van het gebied is een watergang gelegen. 1000 m ten westen van het plan stroomt de Overijsselsche Vecht. Het plan valt binnen peilvak 644. Het zomer- en winterpeil is respectievelijk 8,20 en 7,50 m+NAP en valt onder het stroomgebied van de Radewijkerbeek.

Het plangebied is niet aangewezen als kwetsbaar water of grondwaterbeschermingsgebied. In het gebied zijn geen zuiveringstechnische werken aanwezig.

2.3.4

VERKEER

De effectbeschrijving van verkeer in paragraaf 3.4 en de beschrijving van de huidige situatie in deze subparagraaf zijn gebaseerd op de 'Verkeerstoets Evenementenhal Hardenberg' van 19 mei 2009.

De evenementenhal is gelegen aan de rand van de kern Hardenberg nabij het kruispunt J.C. Kellerlaan – Twenteweg (N343). De hoofdontsluiting van de evenementenhal vindt plaats via de Energieweg. Momenteel is er een parkeerplaats met ongeveer 4500 plaatsen aanwezig ten zuidoosten van het evenemententerrein, zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding 2.5

Globale ligging van het evenemententerrein (rood) en het huidige parkeerterrein (blauw) in relatie met het omliggende wegennet

Opmerking: in nevenstaande afbeelding moet voor Broeklandenweg Duitslandweg worden gelezen

De J.C. Kellerlaan en de Energieweg kennen beide een snelheidsregime van 50 km/u en zijn gelegen binnen de bebouwde kom. De Twenteweg ligt buiten de bebouwde kom en kent een snelheidsregime van 80 km/u. De J.C. Kellerlaan, de Duitslandweg en de Twenteweg zijn beide gecategoriseerd als gebiedsontsluitingsweg. De overige wegen kennen de functie van erftoegangsweg.

2.3.5

GELUID

Het rapport 'Evenementenhal Hardenberg geluids- en luchtkwaliteitsonderzoek' van 29 april 2009 bevat de informatie die in deze paragraaf en de paragrafen 2.3.6, 3.5 en 3.6 zijn verwerkt.

De gebudgetteerde geluidsruimte op het perceel Veurink is aangeleverd door de zonebeheerder (Regio IJsselland). Voor het perceel Veurink is een geluidsemissie (L_{wa}) gebudgetteerd van 97, 92 en 87 dB(A) respectievelijk voor de dag-, avond- en nachtperiode. Uitgaand van het perceeloppervlak van 23.000 m² komt de gebudgetteerde geluidsruimte overeen met 53 dB(A)/ m².

2.3.6

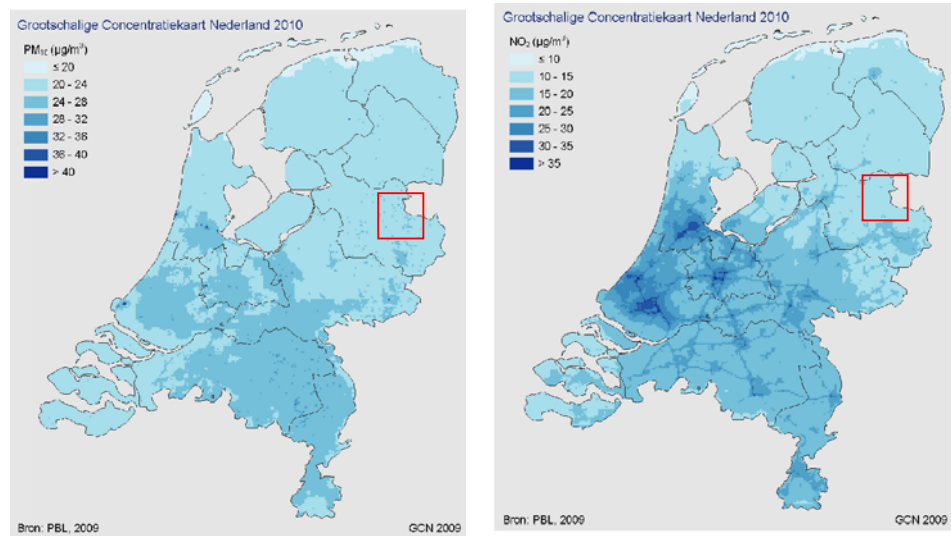
LUCHT

VROM publiceert jaarlijks in maart de grootschalige concentratiekaarten voor Nederland (GCN-kaarten genoemd) van een aantal componenten waarvoor Europese regelgeving bestaat. Op 13 maart 2009 heeft VROM de nieuwe GCN-kaarten gepubliceerd.

In de huidige en toekomstige situatie wordt de luchtkwaliteit in het plangebied bepaald door de grootschalige achtergrondconcentratie, o.a. de lokale bijdrage van de aanwezige bedrijven op het industrieterrein en wegverkeer. De heersende achtergrondconcentraties fijn stof (PM_{10}) en stikstofdioxide (NO_2) in het plangebied in 2010, 2015 en 2020 zijn in onderstaande afbeeldingen weergegeven.

Afbeelding 2.6

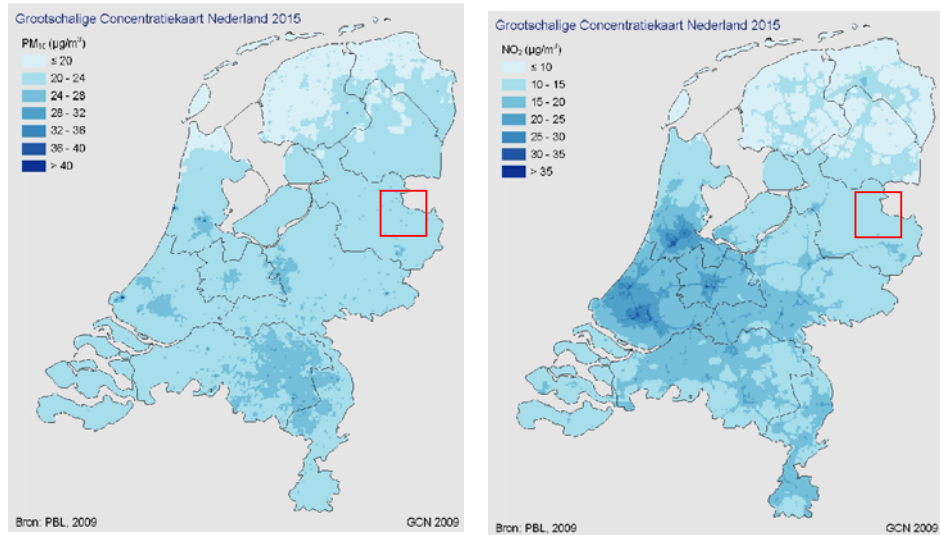
Achtergrondconcentratie PM_{10} en NO_2 in 2010

De achtergrondconcentraties zijn vastgesteld nabij plangebied langs de Twenteweg op RD-coördinaten (238.605, 508.545). De achtergrondconcentratie PM_{10} bedraagt $22,5 \mu g/m^3$ exclusief zeezoutcorrectie van $4 \mu g/m^3$ voor de gemeente Hardenberg. De achtergrondconcentratie PM_{10} inclusief zeezoutcorrectie bedraagt $18,5 \mu g/m^3$ in 2010. De achtergrondconcentratie NO_2 bedraagt $13,9 \mu g/m^3$.

Afbeelding 2.7

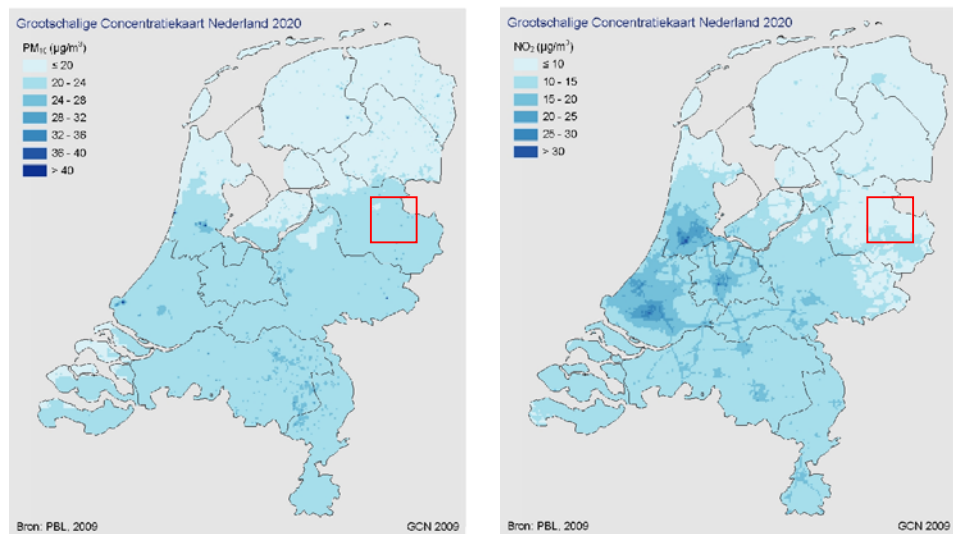
Achtergrondconcentratie PM₁₀
en NO₂ in 2015

Door maatregelen van het Rijk reflecteren latere jaren een afname van de achtergrondconcentraties. De achtergrondconcentratie PM₁₀ inclusief zeezoutcorrectie bedraagt 17,7 µg/m³ in 2015. De achtergrondconcentratie NO₂ bedraagt 11,7 µg/m³.

Afbeelding 2.8

Achtergrondconcentratie PM₁₀
en NO₂ in 2020

De achtergrondconcentratie PM₁₀ inclusief zeezoutcorrectie bedraagt 16,5 µg/m³ in 2020. De achtergrondconcentratie NO₂ bedraagt 9,4 µg/m³.

2.3.7**ARCHEOLOGIE**

De notitie 'Evenementenhal Hardenberg, archeologie' van 8 mei 2009 levert de input voor deze paragraaf en paragraaf 3.7 waarin de effecten op archeologie beschreven worden.

Het gebied is bodemkundig niet gekarteerd. Door middel van extrapolatie van de gegevens van het omliggende gekarteerde gebied kan echter worden verwacht dat in het westelijk

deel van het plangebied een dekzandrug met een hoge zwarte enkeerdgrond (zEZ21; es) en in het oosten een veldpodzolgrond (Hn21) heeft gelegen. Essen werden vaak gebruikt als aantrekkelijke vestigingslocaties uit eerdere perioden. Omdat het esdek bovendien functioneert als een beschermende laag tegen bodemverstoring, kunnen met name in het westen van het plangebied archeologische waarden worden verwacht. Omdat de Indicatieve kaart met archeologische waarden (IKAW) in dit deel van Nederland mede is gebaseerd op de bodemkaart, is het plangebied niet gewaardeerd. Op basis van de extrapolatie van de bodemkundige gegevens kan wel een verwachting worden gegeven. Hoge zwarte enkeerdgronden hebben een hoge trefkans op archeologische waarden, veldpodzolgronden meestal een lage trefkans.

Binnen het plangebied bevinden zich geen AMK-terreinen¹. Binnen een straal van een kilometer om het plangebied, liggen 2 AMK-terreinen. Het ene terrein betreft een terrein van hoge archeologische waarde, terrein 2787 (22D-003). Op het terrein zijn bewoningssporen aangetroffen uit het laatpaleolithicum, mesolithicum, laat neolithicum/vroege bronstijd, late ijzertijd, inheems-Romeins, vroege middeleeuwen (Karolingisch), late middeleeuwen en nieuwe tijd. Het andere AMK-terrein is een terrein van archeologische waarde, terrein 13965 (22D-A14). Het is de historische kern van Hardenberg. De bisschoppelijke versterking Hardenberg werd in 1229 aangelegd als verdedigingspunt tegen de Drenten onder aanvoering van Roelof van Coeverden, die kort daarvoor (in 1227) het bisschoppelijke leger bij Ane had verslagen. In de 14de eeuw werd de stad versterkt en van muren voorzien (stadsrechten 1362). In 1518 werd de stad ontmanteld. Beide AMK-terreinen liggen op de dekzandrug met es, waarop ook het plangebied ligt.

In het centrale databestand Archis II zijn binnen het plangebied geen waarnemingen of vondstmeldingen bekend. Binnen een zone van een kilometer zijn diverse waarnemingen geregistreerd (19x) in Archis. De waarnemingen betreffen vondsten die dateren van het laat paleolithicum tot de nieuwe tijd. Ze liggen verspreid over het studiegebied, maar voornamelijk op de dekzandrug. Het betreft ondermeer vuurstenen artefacten, stenen bijlen en aardewerk (o.a. pingsdorf, kogelpot, terra sigillata).

Binnen een straal van een kilometer om het plangebied blijkt uit diverse archeologische onderzoeken (als opgenomen in Archis II) dat de bodem verstoord is. Binnen het plangebied zelf hebben nog geen archeologische onderzoeken plaatsgevonden. De verwachting is dat met de bouw van de huidige evenementenhal en de aanleg van het bedrijventerrein de eventueel aanwezige archeologische waarden zijn verstoord. Op de locaties waar gebouwen staan wordt ervan uitgegaan dat de bodem dusdanig is verstoord dat er geen intacte waarden meer aanwezig zijn. Onder de niet bebouwde delen (inclusief parkeerterreinen) is de bodemverstoring mogelijk minder ernstig.

Voor de gemeente Hardenberg wordt momenteel een beleidsadvieskaart archeologie ontwikkeld. Deze is in concept klaar, maar nog niet extern beschikbaar. De definitieve kaart zal over enige maanden beschikbaar zijn. Het betreft een archeologische verwachtingskaart, waarop is aangegeven hoe de verschillende gebieden moeten worden onderzocht.

¹ Archeologische Monumenten Kaart

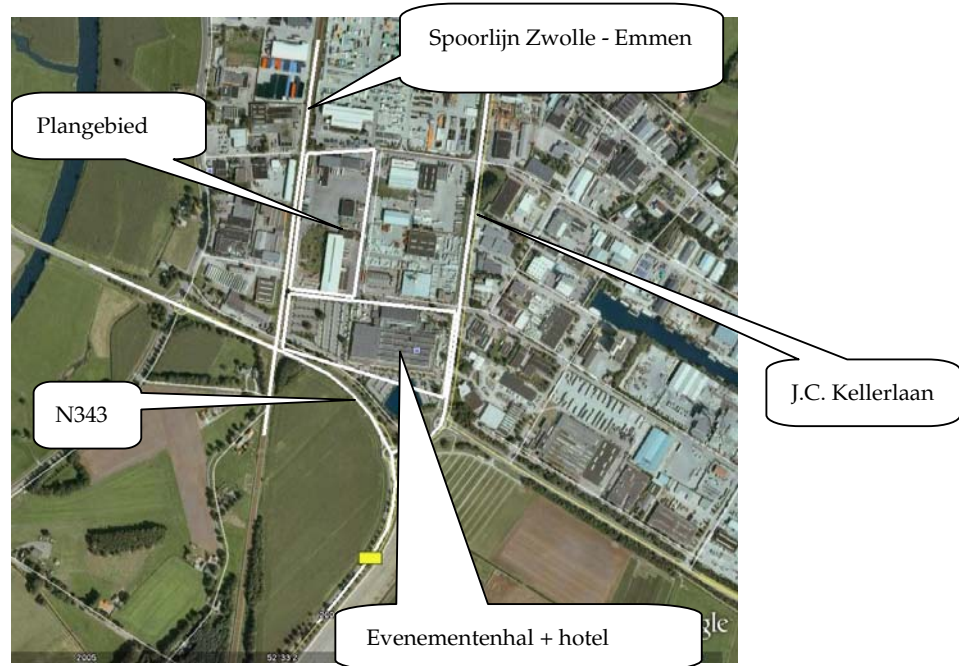
2.3.8

EXTERNE VEILIGHEID

Zoals in het rapport 'Externe veiligheid evenementenhal Hardenberg' van 8 mei 2009 beschreven staat wordt het plangebied begrensd door de spoorlijn Zwolle-Emmen, de J.C. Kellerlaan en de provinciale weg N343 waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Zodoende kan het vervoer van gevaarlijke stoffen een belemmering vormen voor de ruimtelijke ontwikkeling van het plan. Om de externe veiligheidsrisico's in kaart te brengen is een kwantitatieve risicoanalyse uitgevoerd van het vervoer van gevaarlijke stoffen over beide transportassen.

Afbeelding 2.9

Ligging van het plangebied ten opzichte van de risicobronnen
(bron: Google Earth)

Spoorlijn Zwolle-Emmen

De vervoerscijfers over de spoorlijn voor 2007 en 2020 zijn afkomstig van Prorail.

Tabel 2.2

Vervoerscijfers in ketelwagens per jaar

Spoorlijn Zwolle-Emmen	A Brandbaar gas	B Toxisch gas	C3 Brandbare vloeistof	D Toxische vloeistof
2007	0	0	0	0
2020	0	0	500	0

Provinciale weg N343/J.C. Kellerlaan

Er zijn geen vervoerscijfers van de provinciale weg N343 en de J.C. Kellerlaan bekend. De vervoerscijfers voor de N34, afkomstig uit de Tellingen & telmethodiek vervoer van gevaarlijke stoffen, gelden als input voor de vervoerscijfers van de N343 en de J.C. Kellerlaan. Er is sprake van vervoer van gevaarlijke stoffen in de categorie LF1 (brandbare vloeistof), LF2 (brandbare vloeistof), LT2 (giftige vloeistof), GF2 (brandbaar gas), GF3 (brandbaar gas) en GT4 (zeer toxisch gas). Als dit geen overschrijding van de risico's oplevert zal het werkelijke vervoer van gevaarlijke stoffen dat ook niet doen.

De huidige transportgegevens voor de provinciale weg N343 en de J.C. Kellerlaan worden omgerekend naar mogelijk toekomstige transportgegevens. Door DVS zijn groeiscenario's

bepaald om het vervoer in de toekomst generiek te kunnen inschatten. Voor deze studie is het scenario met de hoogste groei gebruikt, het GE-scenario. In onderstaande tabel staan de groeipercentages per jaar van de transportcategorieën per scenario gegeven.

Tabel 2.3

Groeipercentages conform het GE-scenario

Stofcategorie	GE-scenario
LF1 (brandbare vloeistof)	1%
LF2 (brandbare vloeistof)	1%
LT1 (giftige vloeistof)	2,70%
LT2 (giftige vloeistof)	2,70%
GF1 (brandbaar gas)	2,70%
GF2 (brandbaar gas)	2,70%
GF3 (brandbaar gas)	0%
GT3 (giftig gas)	0,50%

Op basis van deze percentages is het vervoer van gevaarlijke stoffen in 2020 bepaald. In onderstaande tabel staan de huidige vervoerscijfers en de transportintensiteit van het vervoer van gevaarlijke stoffen voor 2020 voor de provinciale weg N343 en de J.C. Kellerlaan.

Tabel 2.4

Huidige en toekomstige vervoerscijfers voor de N343 / J.C. Kellerlaan

N343/ J.C. Kellerlaan	2006	2020
LF1 (brandbare vloeistof)	1232	1416
LF2 (brandbare vloeistof)	1199	1378
LT2 (giftige vloeistof)	66	96
GF2 (brandbaar gas)	16	23
GF 3 (zeer brandbaar gas)	181	181
GT4 (zeer toxisch gas)	3	4

2.4

OVERIGE RELEVANTE ONTWIKKELINGEN IN OMGEVING

In Hardenberg is door een grote vraag naar bedrijventerreinen besloten het bestaande bedrijventerrein 'Broeklanden' uit te breiden. Twee projecten die in het kader hiervan lopende zijn, zijn 'Kop van Broeklanden' als uitbreiding in oostelijke richting en 'Broeklanden Zuid' in zuidelijke richting. Eventuele toename van verkeer door deze ontwikkelingen is verwerkt in de verkeersmodellen die als input zijn gebruikt voor effectberekeningen. Beide ontwikkelingen leiden niet tot negatieve milieugevolgen door cumulatie van effecten in verband met de genoemde ontwikkelingen.

HOOFDSTUK 3

Effecten op milieu

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de aard en omvang van de milieugevolgen als gevolg van de uitbreiding van het evenemententerrein in Hardenberg met een evenementenhal en een hotel. Voor ieder milieuaspect is onderzocht wat de gevolgen van het project kunnen zijn en of dit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn. Hierbij is dezelfde structuur aangehouden als in het vorige hoofdstuk.

3.1 **NATUUR**

3.1.1 **DE INVLOED OP GEBIEDEN**

Er vindt geen ruimtebeslag plaats op de EHS. Versnippering is ook niet aan de orde, het plangebied is in de huidige situatie al verhard en er komt geen extra verharding bij. Het plaatsen van een extra gebouw werkt ook niet versnipperend.

Verstoring kan plaatsvinden door de aanwezigheid van mensen en machines, en invloeden van geluid en licht. De werkzaamheden aan de evenementenhal en het nieuwe hotelgedeelte zijn van tijdelijke aard. Verstoring door mensen en machines en geluid is daarom ook tijdelijk. Licht kan ook verstrend werken. Het EHS-gebied is een open gebied, waar verlichting op grotere afstand in kan doordringen. Aan de zuidkant is er enige openheid van het plangebied naar de EHS, ondanks de tussenliggende weg en de spoorlijn. Extra verstoring van nieuwe verlichting moet worden voorkomen. Ook tijdens de werkzaamheden zijn uitstralende bouwlampen niet wenselijk.

Uitstralende verlichting kan negatieve effecten hebben op natuurwaarden van de EHS. Dit kan zowel een afstotende als een aantrekkende werking zijn voor verschillende diersoorten. Zo zijn vleermuizen bijvoorbeeld erg gevoelig. Verstoring door verlichting kan leiden tot aantasting van verblijfplaatsen, maar ook tot aantasting van de kwaliteit van het foerageergebied en vliegroutes. Een aantrekkende werking op bijvoorbeeld andere zoogdieren kan leiden tot verkeersslachtoffers bij het oversteken van wegen. De precieze effecten van verlichting hangen af van de manier waarop met deze verlichting wordt omgegaan. Daarom wordt geadviseerd om te werken met naar beneden gerichte verlichting zonder uitstralende werking om verstoring te voorkomen. Wanneer er wel met uitstralende verlichting gewerkt gaat worden, zal dit alleen toegestaan worden onder zeer specifieke voorwaarden, speciale armaturen, bepaalde tijden van aandoen, naar beneden uitstralend, in ieder geval niet richting het EHS-gebied positioneren. Hier zal dan nog extra onderzoek naar plaats dienen te vinden.

Aangezien het plangebied al verhard is, zal naar verwachting geen ontwatering nodig zijn tijdens de aanleg van de nieuwe gebouwen. Indien wel bemaling nodig is, zal dit van korte duur zijn en geen effect hebben op de waarden van de EHS.

Indien er geen nieuwe uitstralende verlichting wordt aangebracht zijn er slechts versturende werkzaamheden die van tijdelijke aard zijn (aanwezigheid van mensen en machines en invloeden van geluid en licht). Na afloop van de werkzaamheden zal de situatie zich weer herstellen. De activiteiten rondom de evenementenhal hebben dan geen effect op de natuurwaarden van de EHS.

Conclusies

De invloed op de EHS is (zeer) beperkt doordat sprake is van een tijdelijke verstoring tijdens de realisatiefase. In de gebruiksfase is geen sprake van hinder, mits geen sprake is van nieuwe uitstralende verlichting.

3.1.2

DE INVLOED OP SOORTEN

De belangrijkste ingrepen met mogelijke gevolgen voor beschermde soorten zijn:

- Sloop van gebouwen.
- Grond- en graafwerkzaamheden.
- Kappen/verwijderen van bomen en beplanting.
- Bouwen van nieuwe gebouwen.

De mogelijke gevolgen voor beschermde soorten door de ingrepen zijn:

- Beschermde planten en hun standplaats kunnen worden aangetast.
- Bij het verwijderen van bomen kunnen vaste verblijfplaatsen van holtebewonende vogels en vleermuizen geschaad worden. Ook kunnen vliegroutes van vleermuizen worden aangetast.
- Bij grond- en graafwerkzaamheden kunnen (kleine) zoogdieren en amfibieën en hun vaste verblijfplaatsen worden aangetast, individuele dieren kunnen hierbij omkomen.
- Bij werkzaamheden in en rondom watergangen kunnen beschermde amfibieën en hun habitat worden aangetast, individuele dieren kunnen hierbij omkomen.
- Bij sloop van gebouwen of bij vernieuwing van gebouwen kunnen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, eventueel steenmarter en vogels zoals zwaluwen worden geschaad.
- Broedende vogels en hun nesten kunnen worden verstoord.
- Bij het opschonen van terreinen kunnen overwinteringsplaatsen van amfibieën worden aangetast.
- Verstoring van dieren (bijvoorbeeld vleermuizen) door verstoring van mensen, machines, geluid en licht.

Beschermde soorten die (mogelijk) in het plangebied voorkomen staan in tabel 3.5 vernoemd met daarbij de verbodsbepaling voor de betreffende soort.

Tabel 3.5

Beschermde soorten waarvoor de Flora- en faunawet (mogelijk) van toepassing is

Beschermde soorten	Verbodsbepaling
Alle voorkomende broedvogels	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vernietigen van nesten en verstoring van verblijfplaatsen (art. 11) ▪ Verontrusten van dieren (art.10) ▪ Eieren zoeken, uit het nest nemen, beschadigen of vernielen (art. 12)
Akkerklokje, grasklokje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vernielen en beschadigen van beschermde planten en hun groeiplaats (art. 8)
Egel, mol, muizen, steenmarter, gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, rugstreeppad	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vernietigen van holen en/of verblijfplaatsen (art. 11) ▪ Doden en/of verontrusten van dieren (art. 9 en 10)
Alle voorkomende vleermuizen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doden en/of verontrusten van dieren (art. 9 en 10) ▪ Vernietigen van holen en/of verblijfplaatsen (art. 11)

Door de uitvoering te laten plaatsvinden volgens het ecologisch werkprotocol kan een deel van de negatieve gevolgen voor beschermde soorten voorkomen of beperkt worden. Echter niet alle schade is te vermijden, waardoor voor een aantal soorten verbodsbepalingen worden overtreden. De Flora- en faunawet biedt mogelijkheden om uitzonderingen te maken op de verbodsbepalingen, in de vorm van vrijstellingen en ontheffingen. In onderstaande tabel staan de beschermingsniveaus volgens de Flora- en faunawet genoemd met de daarbij behorende soorten die mogelijk in het plangebied voorkomen.

Tabel 3.6

Beschermingsniveau Flora- en faunawet met bijbehorende soorten

Beschermingsniveau Flora- en faunawet	Beïnvloede soorten
1. Soorten met algemene vrijstelling	Egel, mol, muizen, gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander,
2. Overige soorten met voorwaardelijke vrijstelling	Steenmarter
3. Streng beschermde soorten Ontheffing mits gunstige staat instandhouding soort, geen andere bevredigende oplossing en dwingende redenen van groot openbaar belang.	Rugstreeppad, vleermuizen, huiszwaluw

Alvorens een ontheffing kan worden verleend, dient er nader onderzoek plaats te vinden naar de soorten van tabel 2 en 3. Uit dit onderzoek wordt duidelijk of het aanvragen van een ontheffing wel of niet noodzakelijk is.

Conclusies

- In het plangebied komen beschermde soorten van de Flora- en faunawet voor.
- Schade kan waarschijnlijk grotendeels voorkomen worden door de maatregelen volgens het ecologisch protocol (zie paragraaf 3.1.3) uit te voeren.
- Niet alle schade is te vermijden; er worden mogelijk verbodsbepalingen overtreden t.a.v. kleine zoogdieren en amfibieën van tabel 1. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Er is nog te weinig bekend over het mogelijk voorkomen van steenmarter, vleermuizen, en huiszwaluw in en rondom de gebouwen en de mogelijke aanwezigheid van

rugstreep op het braakliggende terrein. Hier dient nader onderzoek naar te worden gedaan in de vorm van aanvullend veldonderzoek, waarbij ook de gebouwen en het braakliggende terrein geïnspecteerd kunnen worden. Uit dit onderzoek wordt duidelijk of het aanvragen van een ontheffing wel of niet noodzakelijk is.

Aanbevelingen

Bij de bouw van nieuwe gebouwen kan ingespeeld worden op het voorkomen van verschillende soorten. Door kleine maatregelen kan de biodiversiteit in het plangebied behouden of vergroot worden. Voorbeelden zijn dakpannen en stenen waar huismussen en gierzwaluwen onder en in kunnen broeden; open stootvoegen (kleine openingen) zodat vleermuizen de spouw kunnen gebruiken als verblijfplaats en het inzaaien van verschillende grassen en kruiden.

3.1.3

MITIGERENDE MAATREGELEN

In onderstaand ecologisch protocol is een aantal maatregelen en uitvoeringsvoorschriften opgenomen waarmee de negatieve gevolgen voor in het wild voorkomende beschermde diersoorten zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden.

- Schade aan broedvogels dient altijd voorkomen te worden. De werkzaamheden dienen minimaal buiten het broedseizoen van vogels (dus vóór half maart en na half juli) te worden gestart. Deze periode is een indicatie: sommige broedvogels hebben een afwijkende broedperiode (zoals gierzwaluwen). Er kan alleen onder voorwaarden - mits er geen broedvogels worden verstoord - in het broedseizoen worden doorgewerkt.
- De wat oudere eik bij het spoor dient te blijven staan in verband met geschiktheid als broedplek voor holtebroedende vogels.
- Te kappen bomen dienen van te voren worden geïnspecteerd op het voorkomen van holtebroedende vogels en vleermuizen.
- Het werken buiten gevoelige periodes van voorkomende dieren (voortplantings- en overwinteringsperiodes).
- Verstoring van het foerageergebied van vleermuizen kan voorkomen worden door verlichting 's nachts uit te schakelen. Het gebied is al verstoord door de aanwezigheid van lantarenpalen. Verdere verstoring moet worden voorkomen. Dit kan ook door het aanbrengen van speciale armaturen.
- Groenstroken en andere groene delen van plangebieden zoveel mogelijk ontzien.
- Bij grondwerkzaamheden één kant op werken, om het voor dieren mogelijk te maken de werkzaamheden te ontvluchten.
- Het aantal werkpaden en de breedte van de paden wordt zo beperkt mogelijk gehouden, opdat zo min mogelijk holen vernield worden en dieren zo min mogelijk geschaad worden.
- Terreindelen die gehandhaafd blijven, worden zoveel mogelijk met rust gelaten.
- Vanuit de algemene zorgplicht dient tijdens de werkzaamheden continu te worden gelet op aanwezigheid van al dan niet beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond c.q. onnodig aangetast (bij planten) worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, worden passende maatregelen genomen of er wordt naar een andere oplossing gezocht.

3.2

BODEM

Zoals in hoofdstuk 2 al is beschreven wordt het plangebied aangemerkt als “onverdacht” ten aanzien van het voorkomen van bodemverontreinigingen. De activiteit zelf heeft geen invloed op de bodem, behalve verstoring van de bovengrond die al verstoord was.

Conclusies

De activiteit heeft geen invloed op de bodem.

Aanbevelingen

Wanneer het voorontwerp bestemmingsplan wordt goedgekeurd en het bestemmingsplan zal worden gewijzigd om de uitbreidingsplannen te realiseren, wordt aanbevolen om ter plaatse een verkennend bodemonderzoek uit te voeren conform de NEN5740.

3.3

WATER

Waterschap Velt en Vecht hanteert bij uitbreidingen en toename van verhardingen een compensatie-eis ten aanzien van water van $T=100+20\%$ (regenduurlijnen). Deze compensatie dient op eigen terrein ingevuld te worden. Helaas is hiervoor geen standaard hoeveelheid te benoemen. Er zal met de gemeente en het waterschap besproken moeten worden hoeveel water op eigen terrein opgevangen en zo mogelijk geïnfiltreerd dient te worden. De infiltratiemogelijkheden van het gebied lijken vooralsnog beperkt door de hoge grondwaterstanden.

Tussen de terreinverharding en het vloerpeil dient 30 cm hoogteverschil te zijn. Dit om problemen (wateroverlast) met afstromend hemelwater in de bebouwing tijdens hevige regenbuien te voorkomen.

De gegevens uit het literatuuronderzoek over de huidige ontwatering (afstand tussen hoogste grondwaterstand en huidig maaiveld) leveren een onduidelijk beeld op. Op basis van de grondwatertrappen is voldoende ontwatering te verwachten voor de beoogde functies. De TNO-peilbuis geeft een heel ander beeld van veel te weinig ontwatering. Een flinke ophoging van (een deel van) het terrein zou noodzakelijk zijn om grondwateroverlast en verzakking van terreinverharding te voorkomen.

Conclusies

De realisatie van de nieuwe gebouwen geeft nieuwe verharding, die gecompenseerd dit te worden. Hierdoor is mogelijk sprake van invloed op de grondwaterstand. De compensatie dient verder uitgewerkt te worden.

Aanbevelingen

- Contact leggen met gemeente en waterschap om watersysteem af te stemmen.
- Het opstellen van een waterparagraaf ten behoeve van bestemmingsplan, waarbij bovenstaande informatie als uitgangspunt genomen wordt.
- Plaats een aantal peilbuizen om grondwaterstanden te monitoren: ten behoeve van retentie/infiltratie, ontwatering, bemalingsadvies.
- Ontwatering is (op basis van TNO peilbuis) ingeschat als gering, hier ligt mogelijk een probleem. Plaatsen van peilbuizen verspreid over het terrein om grondwaterstanden te monitoren is sterk aan te bevelen. Onderzoek of er een probleem is met ontwatering en hoe groot dit probleem is. Des te langer de meetreeks van grondwaterstanden is, des te

nauwkeuriger het advies voor ophoging wordt (en des te meer eventueel bespaart kan worden met ophoging).

- Bij infiltratie van hemelwater: voer doorlatendheidsmetingen in de onverzadigde zone uit, deze meetwaarden geven een indicatie van de infiltratiecapaciteit.

3.4

VERKEER

Verkeersbewegingen gemotoriseerd verkeer

Het aantal verkeersbewegingen van het hotel en de uitbreiding van de evenementenhal is bepaald aan de hand van kencijfers beschikbaar gesteld door het CROW² en door aantallen bezoekers³ van de evenementenhal in de huidige situatie. De ligging van het complex is in de categorie rest bebouwde kom.

Evenementenhal

In 2008 hebben in totaal ca. 302.000 bezoekers en standhouders de evenementenhal bezocht. Dit is inclusief alle evenementen en vergaderingen, maar zonder personeel. Om tot een gemiddeld aantal bezoekers per weekdag te komen, is als uitgangspunt genomen dat de bezoekersstroom zich gelijkmatig over het jaar verspreidt.

Hiermee wordt een gemiddeld aantal bezoekers en standhouders per weekdag verkregen en worden piekdagen uitgesloten. Dit resulteert in 830 bezoekers per weekdag voor de gehele evenementenhal in de huidige situatie. Aangezien het verkeersmodel uitgaat van werkdagen, is als uitgangspunt genomen dat het aantal bezoekers op een werkdag 10% hoger ligt in vergelijking met een weekdag. Dit resulteert in 910 bezoekers op een werkdag. De huidige situatie is vervolgens bepaald naar de toekomstige situatie door het aantal bvo's met elkaar te vergelijken.

Tabel 3.7

Gemiddeld aantal bezoekers op een werkdag.

	Aantal m ² bvo	Aantal bezoekers
Huidige situatie	23.000	830
Toekomstige situatie	40.000	1.450
Toename	17.000	620
	Aantal m ² bvo	Aantal bezoekers
Huidige situatie	23.000	910
Toekomstige situatie	40.000	1.590
Toename	17.000	680

Als uitgangspunt is genomen dat iedere auto door 2 personen wordt bezet. Dit betekent dat in de toekomstige situatie per werkdag 340 auto's de evenementenhal bezoeken. Dit aantal auto's resulteert in 680 verkeersbewegingen op een werkdag extra.

Hotel

Het hotel bestaat uit 200 kamers. Als uitgangspunt is genomen dat het hotel als drie sterrenhotel wordt ontworpen. Per 10 kamers genereert het hotel 16,7 verkeersbewegingen op een werkdag, inclusief personeel en bevoorrading. Het aantal verkeersbewegingen van het hotel komt dan ook uit op 330.

Totaal

Het hotel wordt gebouwd voor bezoekers en standhouders van de evenementenhal. Hotelgasten genereren geen verkeer voor de evenementenhal aangezien zij al op het terrein

² CROW-website: www.verkeersgeneratie.nl

³ Bron: evenementenhal Hardenberg

aanwezig zijn. Toch wordt er voor het bepalen van het aantal verkeersbewegingen vanuit gegaan dat de hotelbezoekers geen relatie hebben met de evenementenhal, dus voor 100% eigen verkeersbewegingen genereren (worst case).

Tabel 3.8

Toename van het aantal verkeersbewegingen van het hotel en de evenementenhal op een werkdag in mvt/etmaal.

	Mvt/etmaal
Hotel	330
Evenementenhal	680
Totaal	1.010

Conclusie

Als gevolg van de planrealisatie worden op een werkdag 1.010 (afgerond) motorvoertuigen per etmaal extra toegevoegd aan het wegennet in 2020 op een gemiddelde werkdag.

Verkeersintensiteiten

De toedelingspercentages en de toename van het aantal verkeersbewegingen op de wegvakken in de omgeving in 2020, zijn terug te vinden in onderstaande tabel.

Tabel 3.9

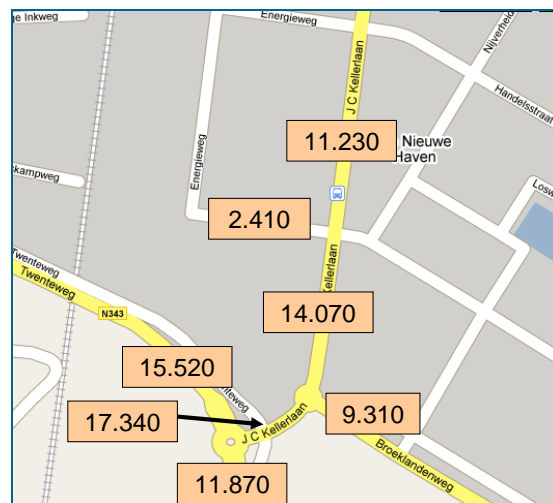
Toename van het aantal verkeersbewegingen in 2020 in mvt/etmaal

	Straat	Toedelingspercentage	Toename in mvt/etmaal
1	Energieweg	20%	200
2	Duitslandweg	80%	800
3	J.C. Kellerlaan (tussen Energieweg en Handelsstraat)	20%	200
4	J.C. Kellerlaan (tussen Duitslandweg en Energieweg)	40%	400
5	J.C. Kellerlaan (tussen Duitslandweg en Twenteweg)	80%	800
6	Twenteweg ri Noord	60%	600
7	Twenteweg ri Zuid	20%	200

Het gevolg van deze toedeling op de verkeersintensiteiten is terug te vinden in onderstaande afbeelding.

Afbeelding 3.10

Verkeersintensiteiten in mvt/etmaal op een werkdag in 2020 inclusief planrealisatie.

Opmerking: in nevenstaande afbeelding moet voor Broeklandenweg Duitslandweg worden gelezen

De te verwachten verkeersintensiteiten in 2020 zijn vergeleken met de capaciteit van de weg. Een gebiedsontsluitingsweg met een profiel van 2x1 rijbanen en een snelheid van 50 km/u

heeft een maximale etmaalintensiteit van 15.000 mvt/etmaal (bron: www.crow.nl). Op een 80 km/u weg is de capaciteit op ongeveer gelijk. Op basis van deze vergelijking kan geconcludeerd dat de J.C. Kellerlaan tussen de Duitslandweg en de Twenteweg onvoldoende capaciteit heeft om de verkeersintensiteiten te verwerken. Hetzelfde geldt voor het noordelijk deel van de Twenteweg. De overige wegen / wegvakken kennen geen capaciteitsproblemen.

Conclusie

Als gevolg van de planrealisatie nemen de verkeersintensiteiten in de omgeving toe. Op de wegen in de directe omgeving leidt de toename op een gemiddelde werkdag op een klein gedeelte van de J.C. Kellerlaan tot een beperkt capaciteitstekort. Het betreft het wegvak tussen de rotondes aan de Twenteweg en de Duitslandweg.

Parkeren

Het CROW hanteert in het ASVV 2004 als parkeerkcijfer voor een evenementenhal, beursgebouw en congresgebouw minimaal 6,0 parkeerplaatsen per 100 m² bvo en maximaal 11,0 parkeerplaatsen per 100 m² bvo. Echter de bestemming 'evenementenhal' is breed uitlegbaar en de parkeernormering is afhankelijk van de soort evenementen.

Voor de toekomstige situatie wordt uit gegaan van de parkeernormering die de gemeente Hardenberg hanteert ten aanzien van de evenementenhal. De gemeente Hardenberg heeft gesteld dat het aantal parkeerplaatsen per 100 m² bvo 8,8 bedraagt.

Huidige bvo:	27.000 m ²
Parkeerbehoefte:	2.350 parkeerplaatsen
Toename aantal bvo bij uitbreiding naar 40.000 m ² :	13.000 m ²

Bij hantering van de parkeernorm van de gemeente Hardenberg zijn er 1.140 (8,8 x 130) parkeerplaatsen extra nodig.

Totaal aantal parkeerplaatsen bij 40.000 m² bvo: 3.500 pp

Hotel

Het CROW hanteert in het ASVV 2004 als parkeerkcijfer voor een hotel per kamer minimaal 0,5 parkeerplaats en maximaal 1,5 parkeerplaatsen per kamer. In deze rapportage wordt gerekend met een norm van 1,0 parkeerplaats per kamer. Met 200 kamers bedraagt het totaal aantal benodigde parkeerplaatsen 200. Hierbij is geen rekening gehouden met mogelijk dubbelgebruik hotel- en beursbezoek.

XL-beurs

Uiteraard is het aantal permanente parkeerplaatsen een schatting en sterk afhankelijk van het beurstype. De piekmomenten bepalen ook in deze nieuwe situatie hoeveel permanente parkeerplaatsen wenselijk zijn. Er is bepaald dat een XL-beurs 4.200 parkeerplaatsen nodig heeft. Samen met het hotel komt de parkeervraag uit op 4.400 parkeerplaatsen.

Conclusie

De evenementenhal kent een maximale parkeervraag van 4.400 parkeerplaatsen. In het plan worden ongeveer 5.200 parkeerplaatsen voorzien. Het gaat om circa 3.700 permanente en 1.500 semipermanente parkeerplaatsen. Er kan geconcludeerd worden dat de parkeerbalans sluitend is, waarbij geldt dat af en toe een deel van de semipermanente parkeerplaatsen gebruikt moet worden.

Piekmoment verkeersbewegingen

Voor een evenementenhal is het belangrijk om te weten hoeveel verkeersbewegingen op het piekmoment plaats vindt. Om dit aantal te bepalen, is aan de hand van de gemeentelijke parkeernorm van een evenementenhal het aantal bezoekers op het piekmoment bepaald.

Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- Toename in bvo's bedraagt 13.000 m².
- De parkeernorm evenementenhal is 8,8 per 100 m² bvo.
- Elke parkeerplaats wordt per dag door twee auto's gebruikt (turnover van 2).

Dit leidt tot een parkeervraag van (8,8*130) ongeveer 1.140 parkeerplaatsen. Elke parkeerplaats genereert vier ritten per dag. Aangezien eerder in dit hoofdstuk geconstateerd is dat het hotel 330 ritten per dag genereert, komt het totaal uit op afgerond 4.900 verkeersbewegingen. Door hier de eerder berekende verkeersproductie voor een gemiddelde werkdag vanaf te trekken, wordt de extra verkeersproductie op een piekdag in 2020 inzichtelijk gemaakt; het betreft afgerond 3.900 verkeersbewegingen per piekdag.

Conclusie

Tijdens piekmomenten ontstaat af en toe congestie in de huidige situatie. Vanuit de initiatiefnemer is aangegeven dat dit voornamelijk gebeurt tijdens een beurs als de landbouwbeurs waarbij de bezoekers in een relatief kort tijdsbestek aankomen. Congestie treedt in de huidige situatie maximaal drie keer per jaar op. Door de uitbreiding van de evenementenhal zal dit vaker gaan voorkomen. Op basis van de omvang van de uitbreiding wordt ingeschat dat dit maximaal zal groeien naar vijf keer per jaar. Echter relatief kleinschalige maatregelen kunnen deze congestie terugdringen. Deze maatregelen kunnen de capaciteit vergroten, de doorstroming verbeteren en/of zoekgedrag voorkomen. Er kan bij deze maatregelen bijvoorbeeld gedacht worden aan de inzet van verkeersregelaars. Wij adviseren nader onderzoek te doen naar de situatie in deze piekmomenten, zodat bepaald kan worden welke eventuele maatregelen de beste oplossing vormen.

In het kader van het voorgaande is het volgende ook van belang. Op korte termijn gaat de gemeente Hardenberg, in verband met diverse ruimtelijke ontwikkelingen (sportboulevard, bedrijventerrein, evenementenhal, et cetera) onderzoek doen naar de totale ontsluitingsstructuur van de kern Hardenberg. Indien dit onderzoek er aanleiding toe geeft zal het leiden tot voorstellen voor een verdere verbetering van de totale ontsluitingsstructuur van Hardenberg. De ontsluitingssituatie van de evenementenhal zal hier dan ook van profiteren.

Langzaam verkeer

Ten aanzien van het langzaam verkeer is geconstateerd dat in het plan een voetgangerstunnel onder de J.C. Kellerlaan aanwezig is, tussen de parkeerplaats aan de Duitslandweg en de Evenementenhal. Hiermee wordt een verkeersveilige verbinding gecreëerd. Op de parkeerterreinen zelf wordt aanbevolen logische looproutes aan te leggen. Voor het fietsverkeer dient een fietsenstalling nabij de ingang van de evenementenhal

gerealiseerd te worden om wildparkeren te voorkomen. De J.C. Kellerlaan dient een middenberm ten behoeve van fietsers te krijgen om oversteken te vergemakkelijken.

3.5

GELUID

In deze fase is de exacte representatieve bedrijfssituatie van het uitbreidingsdeel is nog niet bekend. In het overleg met de Evenementenhal Hardenberg is de te verwachten bedrijfssituatie vastgesteld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de te verwachten representatieve bedrijfssituatie. In deze tabel is tevens het gehanteerde geluidsbronvermogen (L_w) vermeld. Het geluidsbronvermogen is gebaseerd op kentallen.

Tabel 3.10

Overzicht representatieve bedrijfssituatie uitbreiding

Omschrijving	Geluidsbronvermogen (L_w) in dB(A)	Bedrijfstijd per periode en aantal motorvoertuigen		
		Dag 07.00-19.00 uur	Avond 19.00-23.00 uur	Nacht 23.00-07.00 uur
Nieuwe evenementenhal:				
Dakafzuigingen/ventilatoren (10 stuks)	75 dB(A) per stuk	12 uur	4 uur	3 uur
Personenwagens ¹⁾	89 dB(A)	1350 stuks	850 stuks	80 stuks
Vrachtwagens ¹⁾	104 dB(A)	20 stuks	5 stuks	2 stuks
Hotel:				
Koelinstallatie op het dak	85 dB(A)	12 uur	4 uur	3 uur
Ruimteafzuigingen (5 stuks)	75 dB(A) per stuk	12 uur	4 uur	3 uur
Keukenafzuiging	78 dB(A)	12 uur	4 uur	1 uur
Personenwagens	89 dB(A)	65 stuks	25 stuks	10 stuks
Vrachtwagens leveranciers	104 dB(A)	4 stuks	--	--

¹⁾ voor de verkeerssituatie is uitgegaan van de worst-case: de totale bedrijfsvoering (Bestaande situatie + uitbreiding). Hierdoor ligt het aantal vervoersbewegingen vele malen hoger dan voor alleen de uitbreiding is bepaald voor het aspect verkeer.

Op basis van het geluidsbronvermogen in combinatie met de bedrijfstijd en het aantal is de geluidsproductie per beoordelingsperiode (dag, avond en nacht) voor het uitbreidingsdeel berekend. Voor de motorvoertuigen is uitgegaan van een gemiddeld afgelegde weg van 400 m op het terrein per voertuig en een gemiddelde snelheid van 15 km/uur. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de berekende geluidsemisatie per beoordelingsperiode.

Tabel 3.11

Overzicht geluidsemisatie uitbreiding

Omschrijving	Lw dag in dB(A)	Lw avond in dB(A)	Lw nacht in dB(A)
dakafzuigingen/ventilatoren	85,0	85,0	80,7
koelinstallatie	85,0	85,0	80,7
Ruimteafzuiging	82,0	82,0	77,7
keukenafzuiging	78,0	78,0	69,0
personenwagens	94,0	96,7	83,8
vrachtwagens	91,3	89,2	82,2
Totaal geluidsemisatie uitbreiding	96,7	98,0	88,5
gebudgetteerd	97	92	87

De geluidsemisatie van de uitbreiding in de dagperiode is vergelijkbaar met de gebudgetteerde geluidsruimte in het zonebeheersmodel. In de avond- en nachtperiode is de geluidsemisatie van de uitbreiding hoger, respectievelijk 6 en 1,5 dB(A), dan de gebudgetteerde geluidsruimte in het zonebeheersmodel. Uit de berekening van de totale geluidsemisatie blijkt dat de geluidsemisatie ten gevolge van het verkeer het meest maatgevend is. Dit wordt met name veroorzaakt doordat niet alleen de invloed van de

uitbreiding maar van het totale bedrijf (huidige situatie inclusief uitbreiding) voor verkeerslawaai is meegenomen in deze beoordeling. De uitbreiding wordt in alle richtingen afgeschermd door de bestaande bebouwing. Door relatieve lage bronhoogte van het verkeer (0,75 tot 1,5 m) en de schermwerking van de bestaande bebouwing rondom de uitbreiding is de verwachting dat de voorgenomen activiteiten inpasbaar zijn op immissieniveau (op de geluidzone en woningen). Overigens is in de directe omgeving alleen sprake van industrieterrein. Geadviseerd wordt nader onderzoek te doen, door het uitvoeren van immissieberekeningen. Deze zullen vervolgens getoetst worden de geluidzone en MTG⁴-woningen.

Conclusie

De uitbreiding van de evenementenhal met een nieuwe hal en een hotel past binnen de gebudgetteerde geluidruimte. Geadviseerd wordt in een later stadium te toetsen aan de geluidzone en MTG-woningen. Hieruit zal blijken of geluidsbeperkende maatregelen nodig zijn.

3.6

LUCHT

Op 15 november 2007 is de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) in werking getreden. Bijlage 2 van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) geeft grenswaarden voor de concentraties in de buitenlucht van onder andere de stoffen stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀).

Vanaf 2010 geldt voor stikstofdioxide een grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m³. Verder geldt voor stikstofdioxide dat een uurgemiddelde concentratie van 200 µg/m³ maximaal 18 keer per jaar mag worden overschreden.

Voor fijn stof geldt voor de jaargemiddelde concentratie een grenswaarde van 40 µg/m³. De 24-uurgemiddelde concentratie van 50 µg/m³ fijn stof mag maximaal 35 dagen per jaar worden overschreden.

Gelijktijdig met de Wet milieubeheer luchtkwaliteitseisen is het 'Besluit niet in betekende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' van 30 oktober 2007 in werking getreden. Een project draagt 'niet in betekende mate' bij aan de concentratie fijn stof (PM₁₀) of stikstofdioxide (NO₂) in de buitenlucht als de 1% grens niet wordt overschreden. Hiermee wordt bedoeld 1% van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie fijn stof of stikstofdioxide. Dit betekent dat feitelijk een toename van 0,4 µg/m³ toelaatbaar wordt geacht. De grens van 1% is tijdelijk. De grens van 1% geldt zolang het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit⁵ (NSL) niet van kracht is. Na het inwerking treden van het NSL-programma⁶ wordt de grens verlegd van 1% naar 3%. De grens van 3% komt overeen met een toename van 1,2 µg/m³ voor zowel fijn stof als stikstofdioxide.

VROM heeft in samenwerking met Infomil de NIBM rekentool ontwikkeld. De rekentool is gebaseerd op standaardrekenmethode 1 uit de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.

⁴ Maximaal toegestaan grenswaarde

⁵ Het Rijk, provincies en gemeenten werken in het NSL-programma samen om de luchtkwaliteit te verbeteren tot de normen.

⁶ Het NSL-programma treedt naar verwachting per 01-07-2009 in werking.

Voor het berekenen van de concentratiebijdrage van de uitbreiding is de recentste versie van 10 april 2009 van deze rekentool gebruikt.

Op basis van de genoemde motorvoertuigen (personenwagens en vrachtverkeer) in tabel 3.3 is de concentratiebijdrage van de uitbreiding berekend. De bijdrage van de uitbreiding aan de jaargemiddelde concentratie PM_{10} en NO_2 bedraagt respectievelijk 0,8 en $3,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$. De bijdrage van de uitbreiding is in betekenende mate. In de vervolgfase dient de luchtkwaliteit nader te worden onderzocht. Gelet op de bijdrage van de uitbreiding en de heersende achtergrondconcentraties in het plangebied zullen de grenswaarden van PM_{10} en NO_2 naar verwachting niet bereikt worden.

Conclusie

Door de verkeersaantrekkende werking heeft de uitbreiding een verslechtering van de luchtkwaliteit tot gevolg. De bijdrage van de uitbreiding aan de jaargemiddelde concentratie PM_{10} en NO_2 bedraagt respectievelijk 0,8 en $3,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Gelet op de bijdrage van de uitbreiding en de heersende achtergrondconcentraties in het plangebied zullen de grenswaarden van PM_{10} en NO_2 naar verwachting niet bereikt worden. Omdat de bijdrage van de uitbreiding in betekenende mate is, wordt geadviseerd de concentraties PM_{10} en NO_2 te berekenen conform de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.

3.7

ARCHEOLOGIE

Op basis van de extrapolatie van de bodemkaart en geomorfologische kaart in combinatie met de gegevens uit de directe omgeving, zijn de verwachtingen voor het plangebied algemeen voor wat betreft periode en vondstcomplex. Het westelijk deel van het plangebied heeft een hoge waarde op het aantreffen van archeologische waarden, het oostelijke deel heeft een lage waarde. De vondsten worden in de top van het dekzand verwacht, vondsten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd kunnen zich ook in het mogelijk aanwezige esdek bevinden.

Conclusie

De realisatie van het hotel, de hal en de parkeerplaatsen gaat samen met grondverzet, waardoor de bodem met potentiële archeologische waarden verstoord wordt. Op dit moment is onduidelijk wat voor archeologische waarden ter plaatse te verwachten zijn. Door te voldoen aan de wettelijke vereisten worden belangrijke nadelige milieugevolgen uitgesloten.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om op basis van de nog te verschijnen beleidsadvieskaart te bepalen of nader onderzoek nodig is en zo ja, op welke wijze. Omdat er nog geen inzicht is in de resultaten van deze kaart is onze voorlopige aanbeveling om door middel van een verkennend booronderzoek (IVO; 6 boringen per ha) te controleren of er in het plangebied sprake is van een dekzandrug en een esdek en zo ja waar.

3.8

EXTERNE VEILIGHEID***Het plaatsgebonden risico******Het spoortraject Zwolle-Emmen***

Op basis van de gehanteerde uitgangspunten is er geen PR 10⁶ contour aanwezig. Dit is berekend op basis van de vervoersprognoses 2020 van ProRail.

Provinciale weg N343/J.C. Kellerlaan

Op basis van de beschreven uitgangspunten is het plaatsgebonden risico berekend voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de provinciale weg N343 en de J.C. Kellerlaan.

Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg kent geen PR 10⁶ contour op basis van de vervoerscijfers 2007 en prognoses 2020 van DVS.

Het groepsrisico***Het spoortraject Zwolle-Emmen***

Het groepsrisico van het vervoer van gevaarlijke over het spoor ligt op nul, met en zonder de realisatie van de Evenementenhal. De ontwikkeling van het plan leidt niet tot een toename van het groepsrisico.

Provinciale weg N343/J.C. Kellerlaan

Als gevolg van de autonome groei van het vervoer en het in de toekomst uitbreiden van de Evenementenhal neem het groepsrisico licht toe ten opzichte van de huidige situatie/huidig vervoer, maar blijft ruim onder de oriëntatiewaarde.

Aanbevelingen

In verband met de lichte toename van het groepsrisico na realisatie van het plan wordt aanbevolen om de mogelijkheden voor zelfredzaamheid en hulpverlening, waar ook bij de huidige evenementenhal al rekening mee gehouden is, nogmaals te bekijken.

Met betrekking tot deze maatregelen moet voor de ontwikkeling van de Evenementenhal rekening worden gehouden met het volgende ongevalsscenario:

- Ongeval met brandbare vloeistoffen met een plasbrand als gevolg (voor het spoor, de provinciale weg N343 en de J.C. Kellerlaan).

Het maatgevende effect bij een ongeval met brandbare vloeistoffen (benzine of diesel) is een plasbrand. Uitgaande van een worst case scenario waarbij de gehele brandstoftank vrijkomt, bedraagt de effectafstand van de warme straling ongeveer 30 meter.

De effecten van een plasbrand kunnen worden beperkt met de aanleg van een barrière tussen de risicobron en het plangebied, bijvoorbeeld een geul (met water) of een klein betonnen muurtje.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid heeft betrekking op het zelfreddend vermogen van mensen en de mogelijkheden om te kunnen vluchten. De mate van zelfredzaamheid wordt bepaald aan de hand van de mate waarin mensen zelfstandig kunnen besluiten te vluchten en tevens in staat zijn te vluchten. De verwachting is dat de meeste bezoekers van de Evenementenhal voldoende zelfredzaam zijn.

In de Evenementenhal (inclusief hotel) dient verder voldoende bedrijfshulpverleners aanwezig te zijn met voldoende bijgehouden kennis om in het geval van een calamiteit

adequaat te kunnen optreden. De accommodaties kunnen dan snel en onafhankelijk van de brandweer geëvacueerd worden.

De mogelijkheden om een gebouw te verlaten zijn ook van belang in het kader van zelfredzaamheid. De aanwezigen moeten het gebouw en vervolgens het gebied in tegengestelde richting van de risicobronnen kunnen ontvluchten. Gezien de ligging van de verschillende risicobronnen (het spoortraject Zwolle-Emmen, de provinciale weg N343 en de JC Kellerlaan), moeten de aanwezigen het gebied in noordwaarts richting kunnen ontvluchten. Bij voorkeur via een andere route dan de aanrijdroute van de hulpverleningsdiensten.

Hulpverlening

Voor hulpverlening gaat het om de bereikbaarheid van het plangebied voor de hulpdiensten en de aanwezigheid van bluswatervoorzieningen en opstelplaatsen. Het is van belang dat de aanrijdroute voor de hulpdiensten niet gelijk is aan de vluchtroute van de aanwezigen. Daarom moet het plangebied minimaal twee ontsluitingswegen hebben, zodat de Evenementenhal goed bereikbaar is voor hulpdiensten in het geval van een calamiteit.

Verder moeten voldoende bluswatervoorzieningen en opstelplaatsen gerealiseerd worden zodat de brandweer niet alleen snel ter plaatse kan zijn, maar ook snel kan optreden bij een calamiteit. Voor de bestrijding of beperking van een plasbrand heeft de brandweer gedurende lange tijd voldoende bluswater nodig. De benodigde bluswatercapaciteit moet in overleg met de brandweer worden vastgesteld.

Bovengenoemde maatregelen zijn algemene maatregelen en uitgangspunten inzake hulpverlening en zelfredzaamheid. Deze maatregelen moeten afgestemd worden in overleg met de regionale brandweer.

Conclusie

Door de verkeersaantrekkende werking van de uitbreiding neemt het groepsrisico licht toe, maar blijft ruim onder de oriëntatiewaarde (de wettelijke norm). Voor de zelfredzaamheid van mensen dienen voorzieningen getroffen te worden in de gebouwen. Voor de hulpverlening geldt ook dat in het plangebied voorzieningen getroffen moeten worden om de bereikbaarheid te garanderen.

HOOFDSTUK

4 Conclusies en advies

Is het initiatief m.e.r.-plichtig? Op basis van de 3 criteria beschreven in paragraaf 1.3 dient dit vastgesteld te worden. Per criterium is de situatie voor deze activiteit verwoord.

De kenmerken van de activiteit (o.a. omvang en cumulatie)

De realisatie van de uitbreiding van het evenemententerrein Hardenberg heeft nauwelijks bijzondere kenmerken. Er is geen sprake van negatieve milieugevolgen door cumulatie van effecten in verband met andere ontwikkelingen in de omgeving van het plangebied.

De plaats waar de activiteit wordt verricht (o.a. locatiekeuze in relatie met kwetsbaarheid omgeving)

De omgeving van het plangebied bestaat uit industriegebied. Op een afstand van ongeveer 100 meter liggen gebieden die zijn aangewezen onder de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Het plangebied is niet aangewezen als kwetsbaar water of grondwaterbeschermingsgebied.

De kenmerken van de gevolgen van de activiteit (o.a. bereik, waarschijnlijkheid en omkeerbaarheid)

De kernpunten van de milieueffecten per milieuaspect zijn:

- Natuur: De locatie voor de ontwikkelingen van het evenemententerrein ligt op meer dan 5 km afstand van het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Regge. Gezien deze afstand heeft uitbreiding van het evenemententerrein hier geen invloed op.
- Natuur: Op een afstand van ongeveer 100 meter liggen gebieden die zijn aangewezen onder de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Indien er geen nieuwe uitstralende verlichting wordt aangebracht zijn de versturende invloeden hierop slechts van tijdelijke aard (aanwezigheid van mensen en machines en invloeden van geluid en licht). Na afloop van de werkzaamheden zal de situatie zich weer herstellen. De activiteiten rondom de evenementenhal hebben dan geen effect op de natuurwaarden van de EHS.
- Natuur: In het plangebied komen beschermde soorten van de Flora- en faunawet voor die schade kunnen ondervinden door de realisatie van het plan. Schade kan waarschijnlijk grotendeels voorkomen worden door de maatregelen volgens het ecologisch protocol (zie paragraaf 3.1.3) uit te voeren. Mogelijk is niet alle schade te vermijden; overtreding van verbodsbepalingen kan voorkomen. Er dient nader onderzoek gedaan te worden naar het voorkomen van steenmarter, vleermuizen, en huiszwaluw in en rondom de gebouwen en de mogelijke aanwezigheid van rugstreeppad op het braakliggende terrein. Uit dit onderzoek wordt duidelijk of het aanvragen van een ontheffing wel of niet noodzakelijk is.
- Bodem: Ten aanzien van bodem zijn geen negatieve effecten te verwachten. Het plangebied wordt aangemerkt als "onverdacht" ten aanzien van het voorkomen van bodemverontreiniging.

- Water: Tussen de terreinverharding en het vloerpeil dient 30 cm hoogteverschil te zijn. Dit om problemen (wateroverlast) met afstromend hemelwater in de bebouwing tijdens hevige regenbuien te voorkomen.
- Water: Er dient nader onderzoek d.m.v. peilbuizen plaats te vinden naar de ontwatering (afstand tussen hoogste grondwaterstand en huidig maaiveld). Theoretisch gezien zou deze voldoende moeten zijn voor de beoogde functies; een aanwezige peilbuis van TNO wijst echter op geringe ontwatering wat problematisch zou kunnen zijn.
- Water: Waterschap Velt en Vecht hanteert bij uitbreidingen en toename van verhardingen een compensatie-eis ten aanzien van water van $T=100+20\%$ (regenduurlijnen). Deze compensatie dient op eigen terrein ingevuld te worden. Er zal met gemeente en waterschap besproken moeten worden hoeveel water op eigen terrein opgevangen en zo mogelijk geïnfiltreerd dient te worden. De infiltratiemogelijkheden van het gebied lijken beperkt door de hoge grondwaterstanden.
- Verkeer: Tijdens piekmomenten ontstaat af en toe congestie in de huidige situatie. Vanuit de initiatiefnemer is aangegeven dat dit voornamelijk gebeurt tijdens een beurs zoals de landbouwbeurs waarbij de bezoekers in een relatief kort tijdsbestek aankomen. Congestie treedt in de huidige situatie maximaal drie keer per jaar op. Door de uitbreiding van de evenementenhal zal dit vaker gaan voorkomen. Op basis van de omvang van de uitbreiding wordt ingeschat dat dit maximaal zal groeien naar vijf keer per jaar. Echter relatief kleinschalige maatregelen kunnen deze congestie terugdringen. Deze maatregelen kunnen de capaciteit vergroten, de doorstroming verbeteren en/of zoekgedrag voorkomen.
- Verkeer: Op korte termijn gaat de gemeente Hardenberg onderzoek doen naar de totale ontsluitingsstructuur van de kern Hardenberg. Indien dit onderzoek er aanleiding toe geeft zal het leiden tot voorstellen voor een verdere verbetering van de totale ontsluitingsstructuur van Hardenberg. De ontsluitingssituatie van de evenementenhal zal hier dan ook van profiteren.
- Geluid: De geluidsemisatie van de uitbreiding in de dagperiode is vergelijkbaar met de gebudgetteerde geluidsruijnte in het zonebeheersmodel. In de avond- en nachtperiode is de geluidsemisatie van de uitbreiding hoger, respectievelijk 6 en 1,5 dB(A), dan de gebudgetteerde geluidsruijnte in het zonebeheersmodel. De geluidsemisatie ten gevolge van het verkeer is het meest maatgevend. Door relatieve lage bronhoogte van het verkeer (0,75 tot 1,5 m) en de schermwerking van de bestaande bebouwing rondom de uitbreiding is de verwachting dat de voorgenomen activiteiten inpasbaar zijn op immissieniveau (op de geluidzone en woningen).
- Lucht: De bijdrage van de uitbreiding aan de jaargemiddelde concentratie PM10 en NO2 bedraagt respectievelijk 0,8 en 3,4 µg/m³. Gelet op de bijdrage van de uitbreiding en de heersende achtergrondconcentraties in het plangebied zullen de grenswaarden van PM10 en NO2 naar verwachting niet bereikt worden. Omdat de bijdrage van de uitbreiding in betekende mate is, wordt geadviseerd de concentraties PM10 en NO2 te berekenen conform de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.
- Archeologie: Aanbevolen wordt om op basis van de nog te verschijnen beleidsadvieskaart te bepalen of nader onderzoek nodig is en zo ja, op welke wijze. Omdat er nog geen inzicht is in de resultaten van deze kaart is onze voorlopige aanbeveling om door middel van een verkennend booronderzoek (IVO; 6 boringen per ha) te controleren of er in het plangebied sprake is van een dekzandrug en een esdek en zo ja waar.

- Externe veiligheid: Als gevolg van de autonome groei van het vervoer en het in de toekomst uitbreiden van de Evenementenhal neem het groepsrisico licht toe ten opzichte van de huidige situatie/huidig vervoer, maar blijft ruim onder de oriëntatiewaarde.

Advies

Gezien de ligging van het plangebied in stedelijk gebied, de te verwachten effecten en de afwezigheid van negatieve milieugevolgen door cumulatie van effecten in verband met andere ontwikkelingen in de omgeving heeft het uitvoeren van een m.e.r.-procedure geen meerwaarde. Hoewel voor verschillende aspecten nog nader onderzoek nodig is, kunnen belangrijke nadelige milieueffecten uitgesloten worden door te voldoen aan de wettelijke vereisten. De aanwezige informatie over de effecten is voldoende om een afweging en een gemotiveerde keuze over de uitbreiding van evenemententerrein Hardenberg te kunnen maken.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

- Rapport 'Quickscan flora- en faunawet en onderzoek gebiedenbescherming evenementenhal Hardenberg' van 23 april 2009.
- Rapport 'Historisch onderzoek uitbreiding evenementenhal Energieweg 2 te Hardenberg' van 24 april 2009.
- Notitie 'Wateraspecten uitbreiding evenemententerrein Hardenberg op locatie Veurink' van 6 mei 2009.
- 'Verkeerstoets Evenementenhal Hardenberg' van 19 mei 2009.
- Rapport 'Evenementenhal Hardenberg geluids- en luchtkwaliteitsonderzoek' van 29 april 2009.
- Notitie 'Evenementenhal Hardenberg, archeologie' van 8 mei 2009.
- Rapport 'Externe veiligheid evenementenhal Hardenberg' van 8 mei 2009.
- Buro Elodea, 2006. Natuurtoets toekomstig parkeerterrein evenementenhal Hardenberg.
- Met vlermuizen overweg, Dienst Weg- en Waterbouwkunde, 2004, Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Provincie Overijssel, 2008. Natuurgebiedsplan Overijssel. Begrenzingsplan voor de nieuwe natuur en beheersgebieden in Overijssel.
- Zoogdieren van West-Europa, R. Lange *et al.*, 2003, KNNV Uitgeverij.
- Circulaire Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen, Tweede Kamer, Staatscourant augustus 2004.
- Nota Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen, Tweede Kamer, 1996.
- Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen, ministerie VROM, Staatscourant mei 2004.
- Spoortransport gevaarlijke stoffen, ProRail, 2007.
- Marktverwachting vervoer gevaarlijke stoffen per spoor, ProRail, 2007.
- Tellingen & telmethodiek vervoer gevaarlijke stoffen op de weg 2005-2008, DVS, 2008.
- Toekomstverkenning vervoer gevaarlijke stoffen over de weg, Ministerie van V&W, mei 2007.
- PGS1, Methoden voor het vaststellen van effecten, ministerie van VROM, 2005.

Websites:

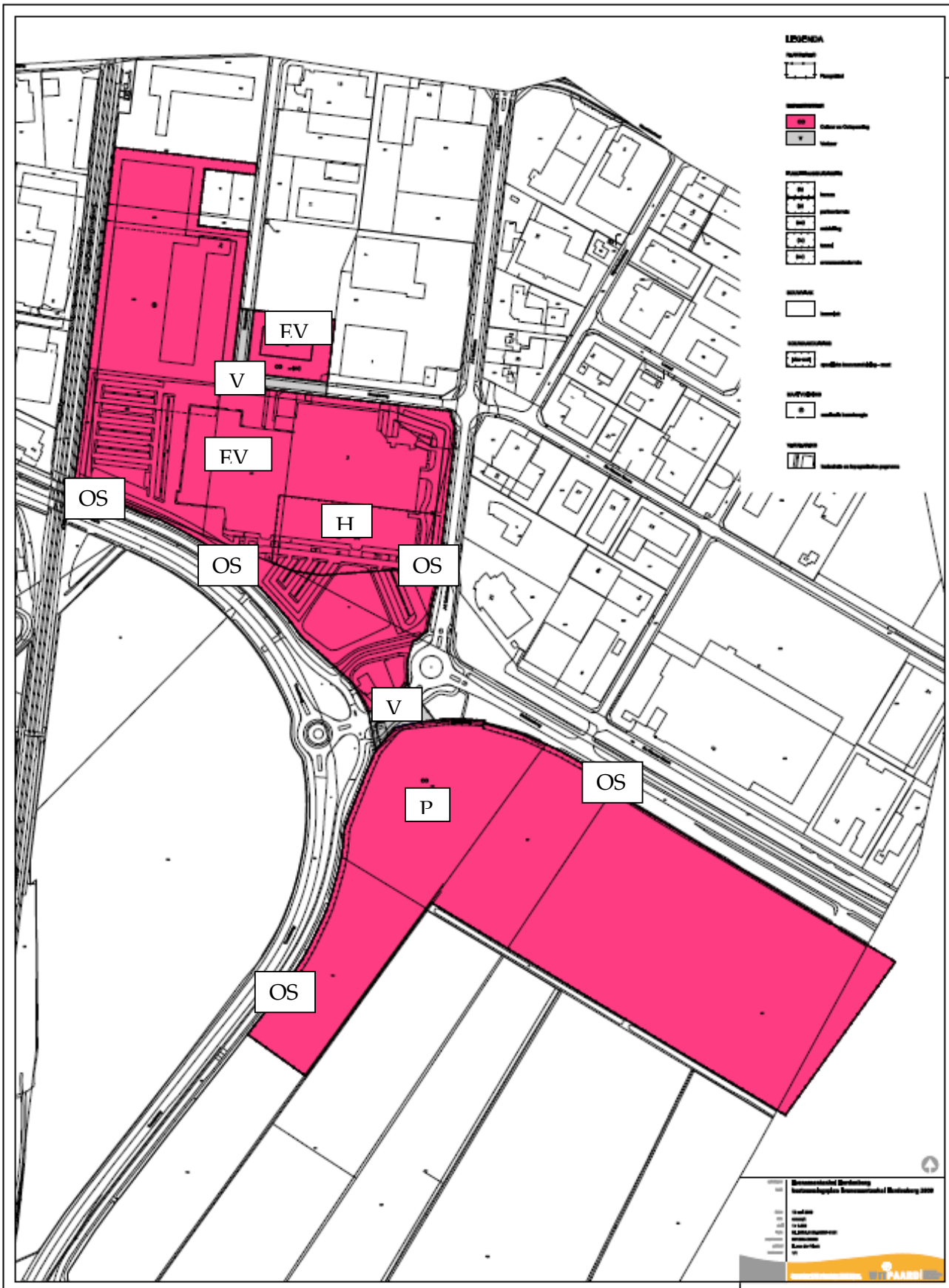
- Natuurloket www.natuurloket.nl
- Ministerie van LNV www.minlnv.nl
- RAVON, www.ravon.nl
- Vlinderstichting: www.vlinderstichting.nl
- EIS: www.naturalis.nl/eis
- VZZ: www.vzz.nl

BIJLAGE 2

Plankaart

Legenda:

EV	=	Evenemententerrein
V	=	Verkeer
H	=	Horeca
P	=	Parkeerterrein
OS	=	Ontsluiting
Rose	=	Cultuur & Ontspanning

COLOFON

AANMELDINGSNOTITIE UITBREIDING EVENEMENTENTERREIN
HARDENBERG

OPDRACHTGEVER:

GEMEENTE HARDENBERG

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

P.W. Burggraaf-van den Berg

GECONTROLEERD DOOR:

ir. A. Dousma

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. B.P.W. Schlangen

20 mei 2009

B01052/CE9/003/100029

ARCADIS NEDERLAND BV
Beaulieustraat 22
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Tel 026 3778 911
Fax 026 3515 235
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.